

Angazhimi Politik Shqipëri 2020

IDM – Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim
dhe
NDI – Instituti Demokratik Amerikan në Shqipëri

Objektivat

- Instituti Kombëtar për Demokraci (National Democratic Institute, NDI) ka mbështetur Institutin për Demokraci dhe Ndërmjetësim (Institute for Democracy and Mediation, IDM) për të kryer një sondazh të dytë mbi Angazhimin Politik në Shqipëri. Sondazhi i parë është realizuar në 2016.
- Sondazhi ka vlerësuar nivelin e angazhimit të qytetarëve në procese demokratike – që nga votimi e deri tek fushatat qytetare –dhe ka krahasuar ndryshimet në nivelet e pjesëmarrjes që nga viti 2016.
- Sondazhi është bazuar në “Auditin e Angazhimit Politik” që kryhet çdo vit nga Hansard Society, në Britaninë e Madhe për të matur nivelin e angazhimit politik.
- Sondazhi financohet nga National Endowment for Democracy (NED). Pikëpamjet e shprehura në sondazh nuk reflektojnë medoemos ato të NDI ose NED.

Indikatorët kyç të angazhimit politik

- Njohuritë dhe interesi – Sa ndjejnë qytetarët se dinë për politikën dhe institucionet politike dhe sa janë ata të interesuar për këto çështje/institucione.
- Angazhimi dhe pjesëmarrja – Niveli në të cilin qytetarët marrin pjesë në një rang të gjerë aktivitesh qytetare dhe/ose politike
- Efikasiteti dhe kënaqshmëria – Niveli në të cilin qytetarët besojnë se angazhimi politik mund të sjellë ndryshime dhe shkalla e kënaqësisë nga institucionet politike
- Perceptimet për parlamentin, partitë politike dhe proceset politike – Qëndrimet e qytetarëve ndaj performancës së parlamentit, llogaridhënies së deputetëve, financimit të partive politike dhe pjesëmarrjes në votim.

Metodologjia

MBLEDHJA E TË DHËNAVE

- Qershor 14 – Korrik 15

METODA

- Intervistë ballë për ballë dhe fokus grupe (4)

POPULLATA

- Popullsia shqiptare mbi moshën 18 vjeç

KUADRI I KAMPIONIMIT

- Të dhënat e fundit për popullsinë shqiptare nga INSTAT (Janar 2020)

MADHËSIA E KAMPIONIT

- N= 1,536 e shpërndarë në 12 qarqe, bazuar në metodën proporcionale me madhësinë

GABIMI STATISTIKOR

- $\pm 2.5\%$ intervali i besimit në një nivel besimi 95%

LLOJI I KAMPIONIT

- Sondazh kombëtar, përfaqësues me kampionim me strata

STRATIFIKIMI

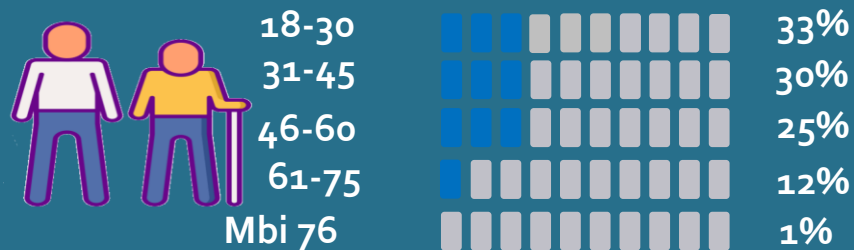
- Brenda çdo njësie kampioni u stratifikua sipas qarkut dhe njësisë administrative

Të dhëna demografike

1. Shpërndarja sipas gjinisë

2. Shpërndarja sipas grup – moshave

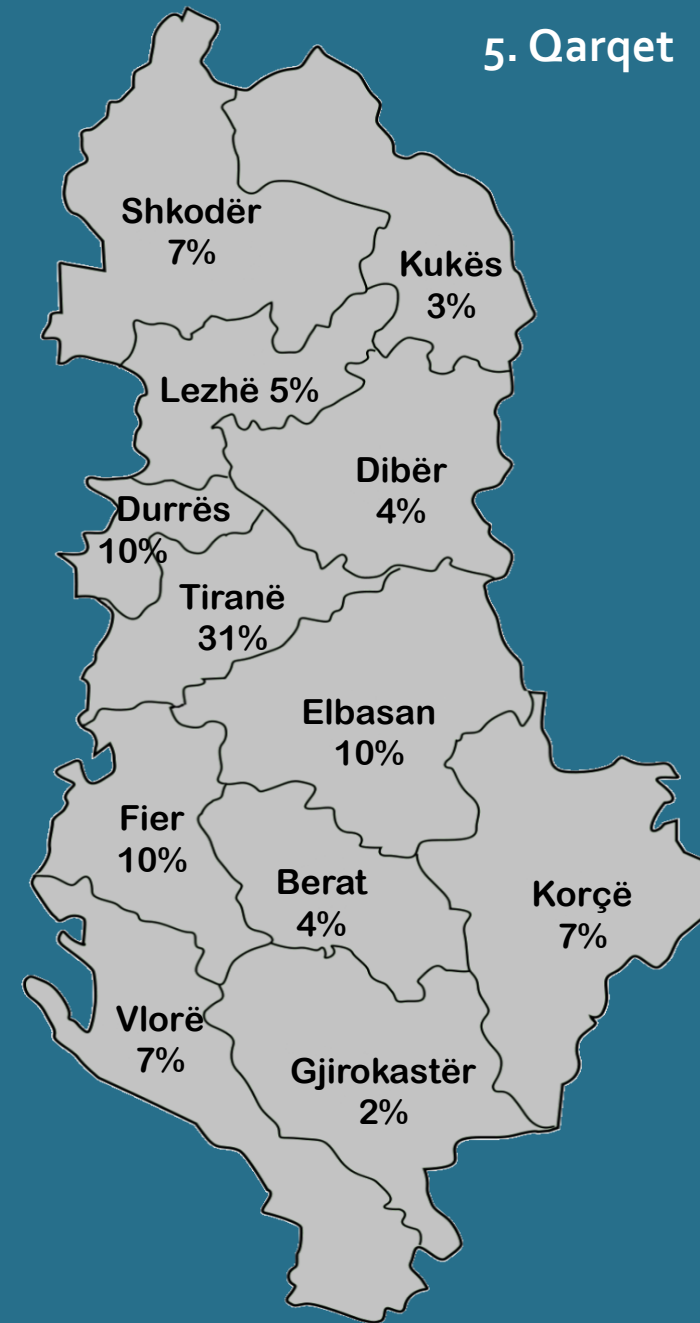
3. Shpërndarja sipas zonës

4. Shpërndarja sipas arsimit

5. Qarqet

2020 Gjetjet kryesore

- Shqiptarët ndihen të shkëputur nga qeveria dhe politika, ku dy të tretat e tyre shprehin pakënaqësi me punën e institucioneve të qeverisjes dhe strukturat e opozitës.
- Më shumë se dy të tretat pohojnë se është i rëndësishëm aksesimi në informacion publik. Qytetarët duan të dinë kush i financon fushatat elektorale dhe kandidatët përkatës dhe si shpenzohen këto para. Pjesëmarrësit në fokus grupe besojnë se ky informacion nuk jepet.
- Krahasuar me 2016, qytetarët shohin më shumë mundësi për angazhim në nisma qytetare sesa në parti politike.
- Prej votuesve të pavendosur ose atyre që nuk do votojnë (që përbëjnë 52% të kampionit) 44% pohojnë se ndihen të papërfaqësuar nga partitë politike dhe 27% se partitë nuk do mbajnë premtimet e dhëna në fushatat elektorale.

2020 Gjetjet kryesore

- Probabiliteti për të votuar ka pësuar rënie me 21 përqind krahasuar me sondazhin e vitit 2016, duke reflektuar zhgënjimin me strukturat qeverisëse dhe ato të opozitës. Qytetarët ndihen të papërfaqësuar nga partitë politike.
- Teksa angazhimi qytetar ka pësuar rënie nga viti 2016, shqiptarët tregojnë më shumë gatishmëri për të vepruar për çështje që u interesojnë.
- Shqiptarët janë shumë kritikë ndaj transparencës së parlamentit në përgjithësi; 3 nga 10 pohojnë se parlamenti ka qenë transparent në kohën e pandemisë nga Covid – 19.
- Në një shkallë të lartë pjesëmarrësit shprehen pro votimit direkt të kandidatëve për deputetë në zgjedhje, sesa për listat e mbyllura të partive, si një mekanizëm për të eliminuar ndikimin e lidërshiptit në parti dhe për të përmirësuar përgjegjësinë dhe llogaridhënien e parlamentit.

Njohuritë dhe interesi

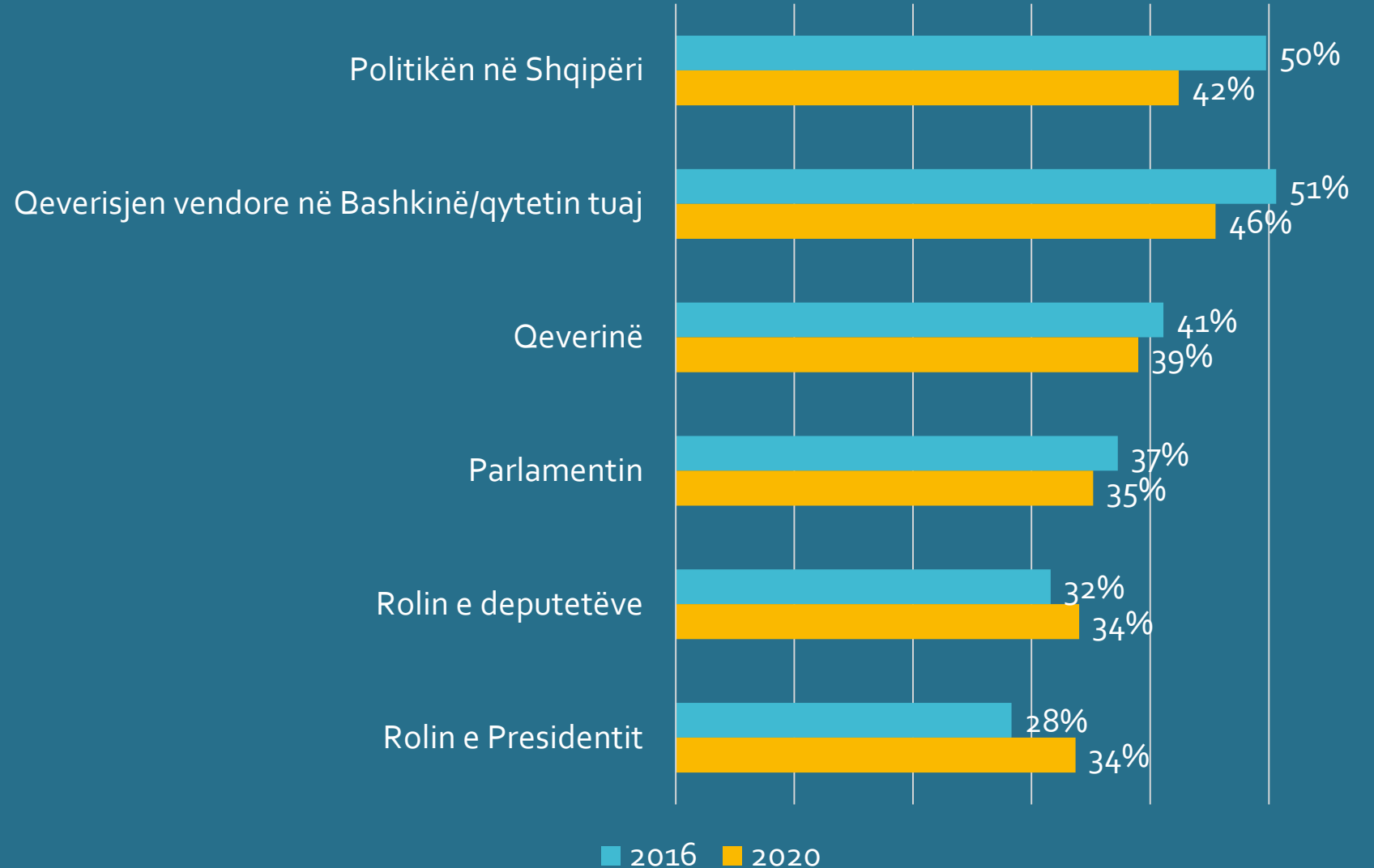
Indikator kyç

Njohuritë dhe interesi

- Njohuritë e perceptuara dhe interesi u ulën me 8% nga viti 2016; megjithatë, pjesëmarrësit raportuan një rritje të njohurive dhe interesit për rolin e Presidentit.
- Të rinjtë (18-30 vjeç) raportuan nivelin më të ulët të njohurive për politikën dhe kanë interesin më të ulët për politikën, së bashku me pjesëmarrëset vajza/gra.
- Dy të tretat e qytetarëve pohojnë se aksesit në informacion të rëndësishëm për publikun është i rëndësishëm për ta.
- Dy të tretat tregojnë se është e rëndësishme të dinë nga financohen partitë politike dhe si i shpenzojnë paratë. Pjesëmarrësit në fokus grupe u shprehën se mungesa e transparencës së financimit të partive politike ushqen korrupsionin.

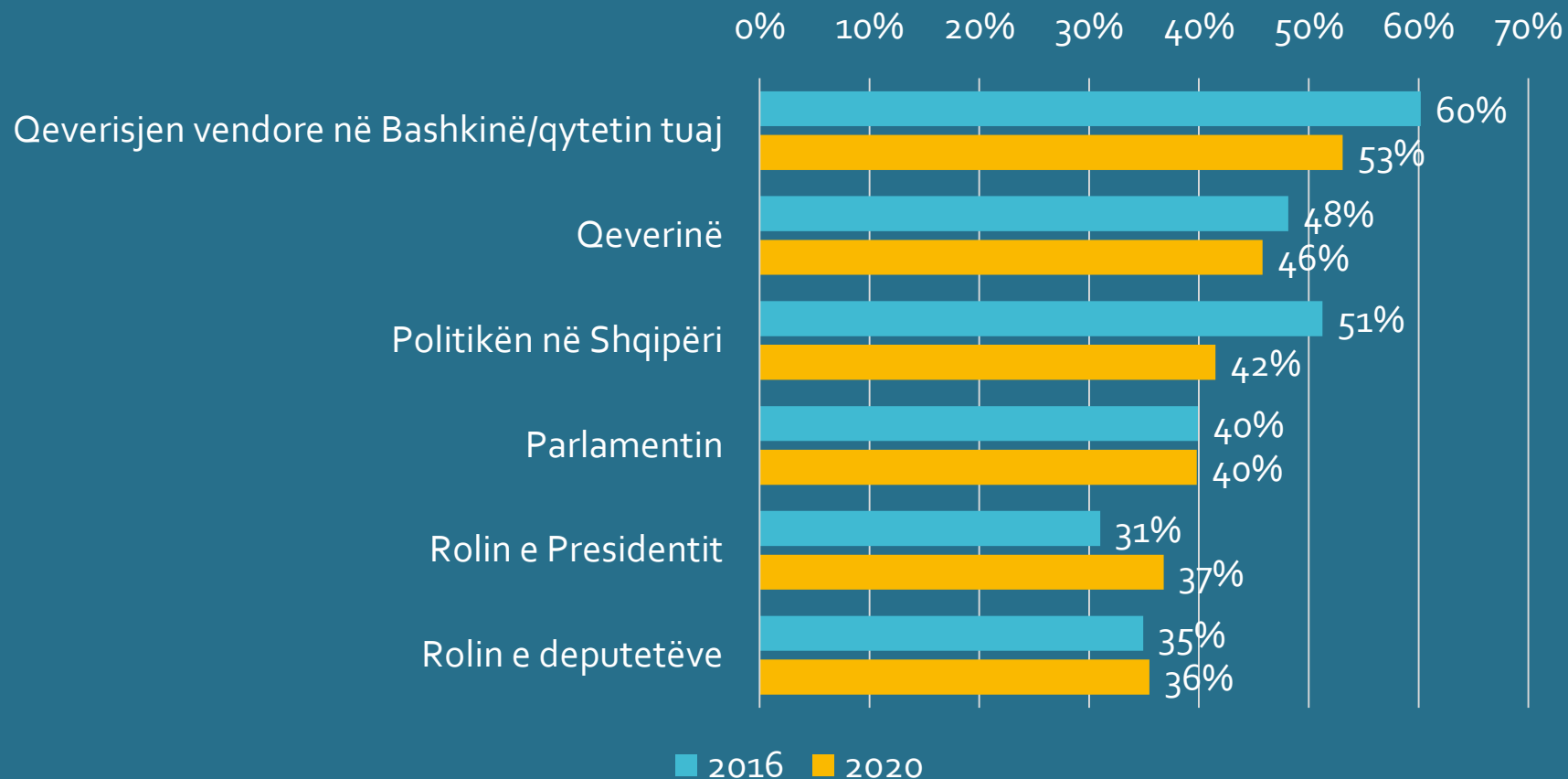
Shkalla e njohurive të perceptuara, 2016 vs. 2020

Në përgjithësi, sa mendoni se dini në lidhje me:
Di shumë` dhe `di mjaftueshëm`

Interesi për politikën dhe strukturat qeverisëse dhe të opozitës

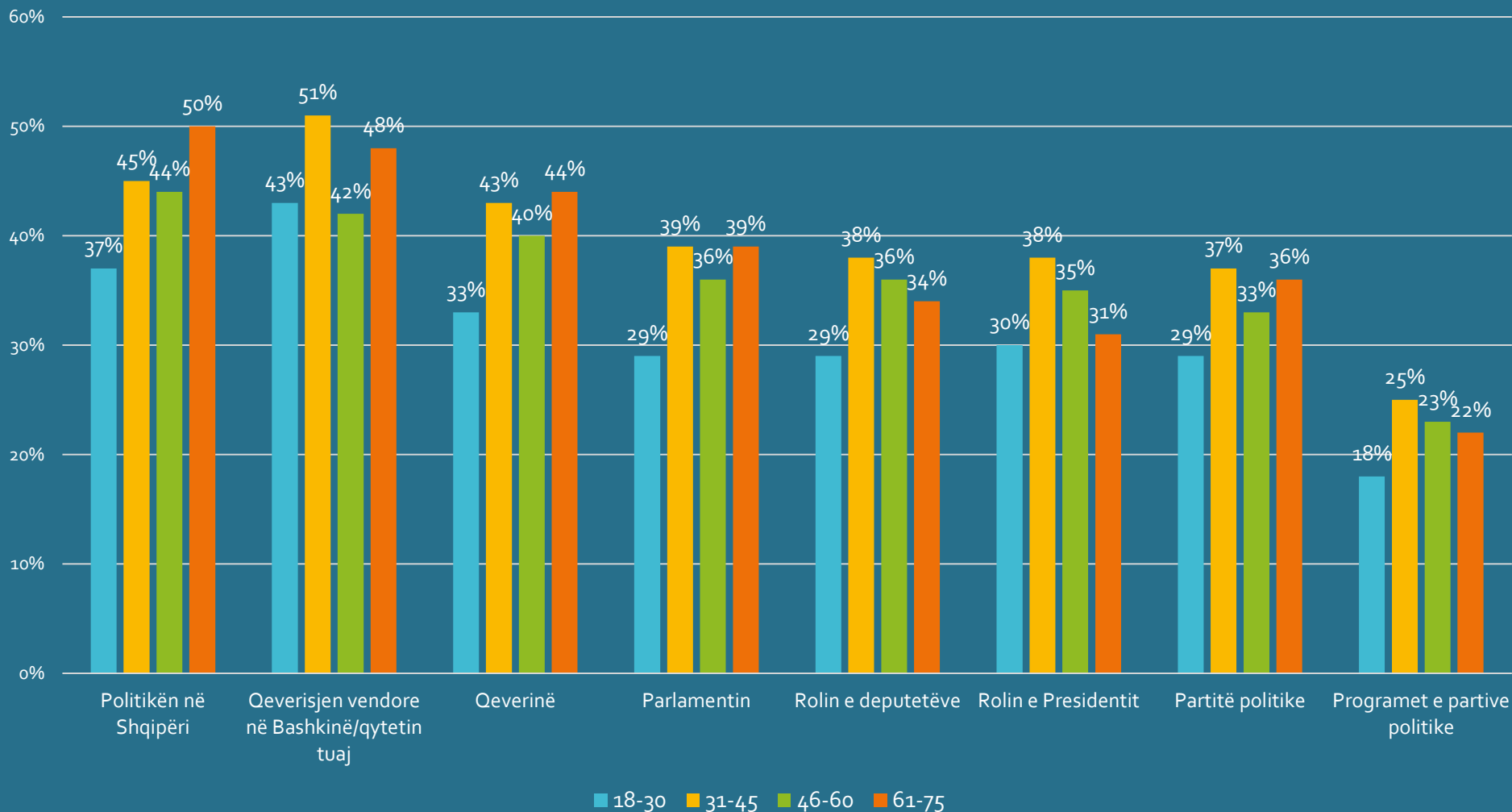
Sa të interesuar jeni të dini për çështjet e mëposhtme?
'shumë i/e interesuar' dhe 'mjaftueshëm i/e interesuar'

Njohuritë e perceptuara sipas grup - moshës

Të rinjtë (18-30 vjeç) raportojnë nivele të ulëta të njohurive për programet e partive politike, parlamentin dhe deputetët.

Në përgjithësi, sa mendoni se dini në lidhje me:
(N = 1534)

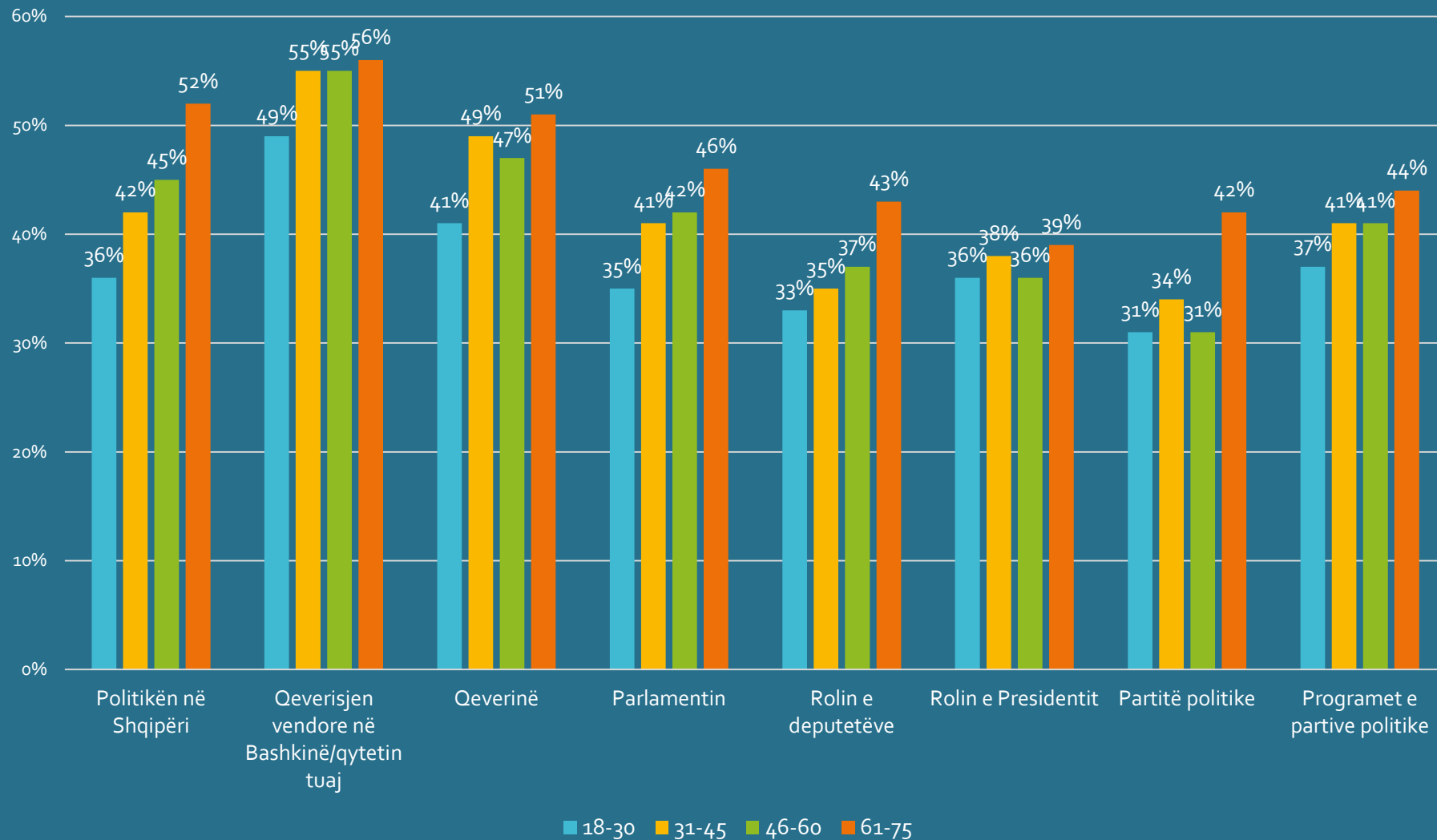

Interesi për politikën dhe strukturat qeverisëse dhe të opozitës sipas grup - moshës

Të rinjtë (18-30 vjeç) raportojnë nivelet më të ulëta të interesit për partitë politike dhe rolin e deputetëve

"Politika qeveriset nga një numër i vogël njerëzish dhe nuk ka vend për individë të talentuar me integritet"
Mashkull, 24 vjeç, Tiranë

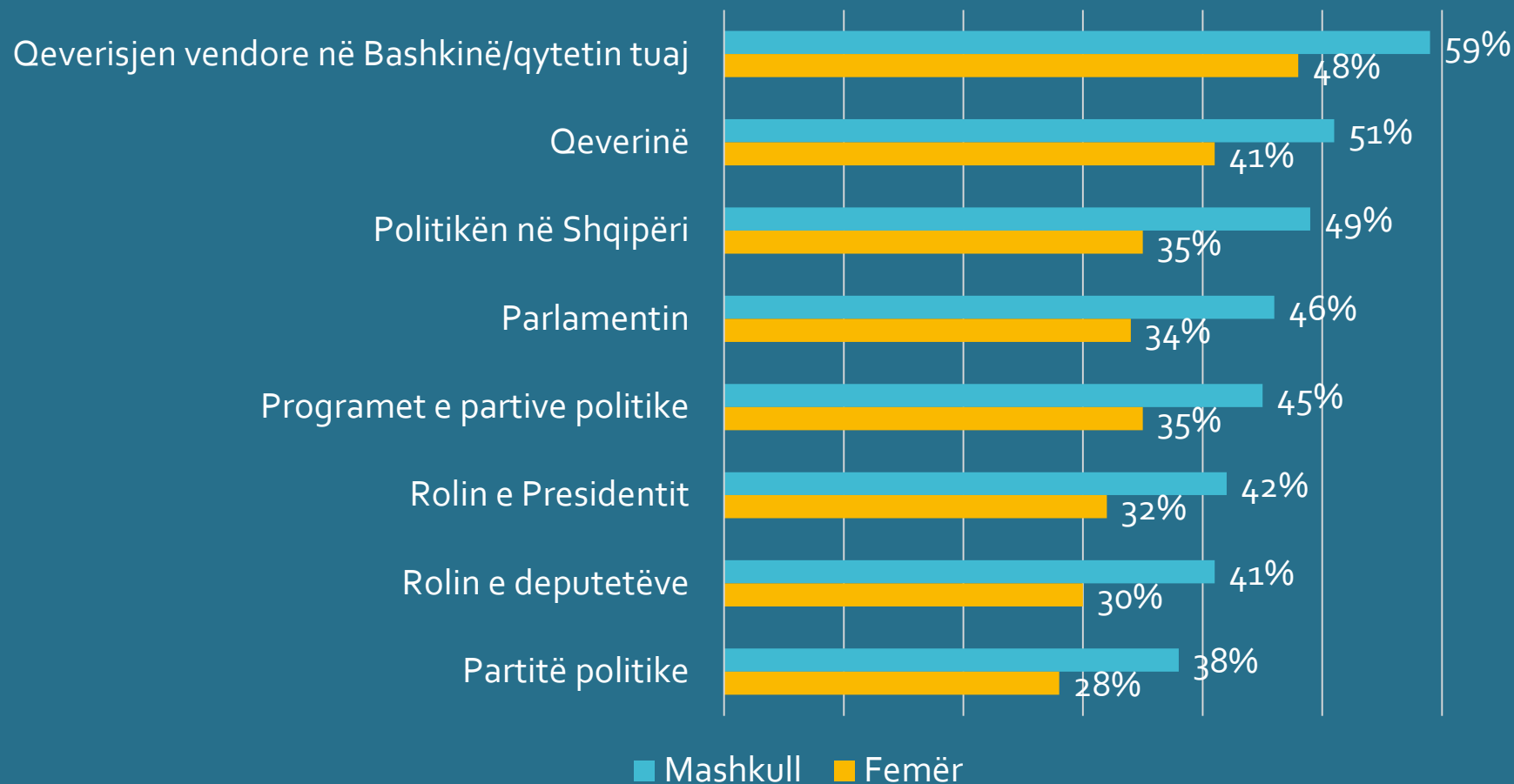
Sa të interesuar jeni të dini për çështjet e mëposhtme? (N = 1535)

Interesi për politikën dhe strukturat qeverisëse dhe të opozitës sipas gjinisë

Gratë pjesëmarrëse kishin nivele më të ulëta të interesit për të gjitha çështjet, krahasuar me burrat

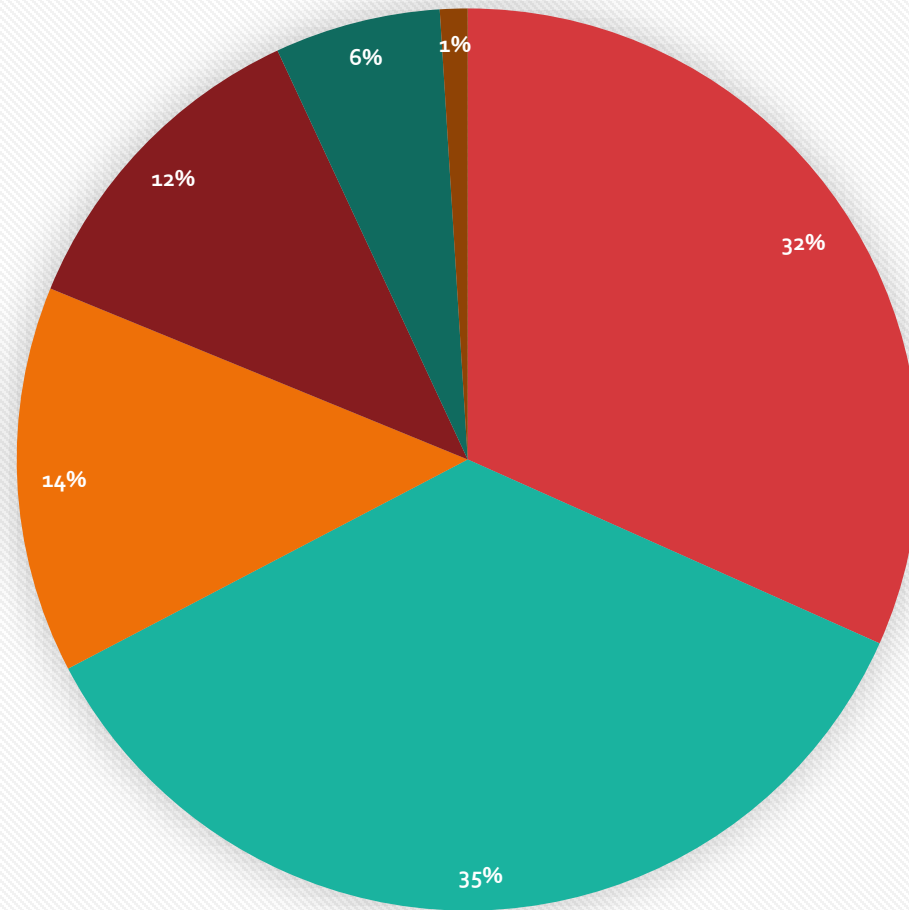
Sa të interesuar jeni të dini për çështjet e mëposhtme?
(niveli i interesit sipas gjinisë)

Rëndësia e aksesit të lirë në informacionin që zotërojnë autoritetet publike

*“Ka një mungesë informacioni dhe transparence. Nëse do të kishte më shumë transparencë njerëzit do të ishit më të interesuar dhe të përfshirë në politikë” ,
Femër, 24 vjeçe, Fier*

Sa e rëndësishme është për ju personalisht që të mund të aksesoni informacion me rëndësi publike (p.sh. informacionin që kanë në dispozicion autoritetet publike, që lidhet me punën e tyre dhe procedurat e saj)

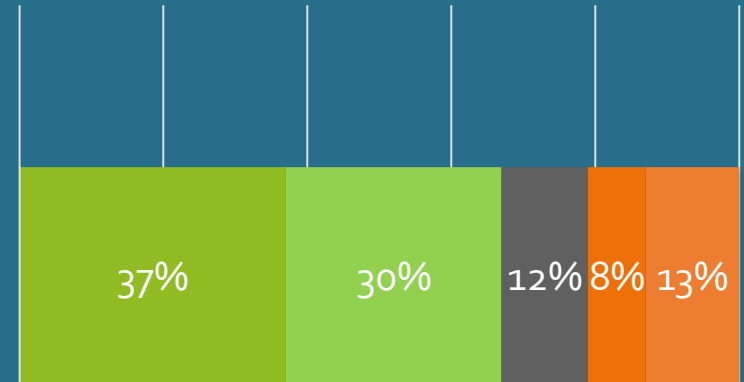
■ Shumë e rëndësishme ■ E rëndësishme ■ Neutral ■ Pak e rëndësishme ■ E parëndësishme ■ Nuk e di

Interesi për burimet e financimit të partive politike dhe për mënyrën se si shpenzojnë paratë

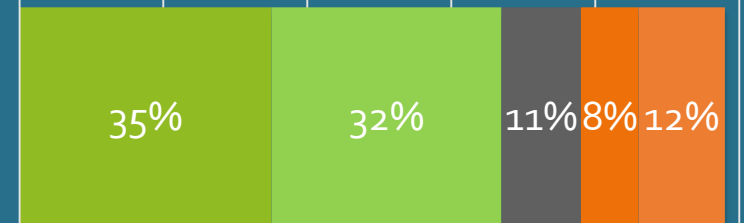
“Problemi i financimit të partive politike është madhor dhe i fshehur. Vetëm një pjesë e tij bëhet me anë të prokurimit” – Grua, 43, Korçë

“Mungesa e transparencës lë hapësirë për korrupsion” -I ri, 18 vjeç, Fier.

Sa e rëndësishme është për ju që të dini se kush financon fushatat zgjedhore të partive politike dhe të kandidatëve të tyre?

Sa e rëndësishme është për ju që të dini se si i shpenzojnë paratë partitë politike dhe kandidatët e tyre gjatë fushatave zgjedhore?

■ Shumë e rëndësishme ■ E rëndësishme ■ Neutral ■ Pak e rëndësishme ■ E parëndësishme

Angazhimi politik dhe pjesëmarrja

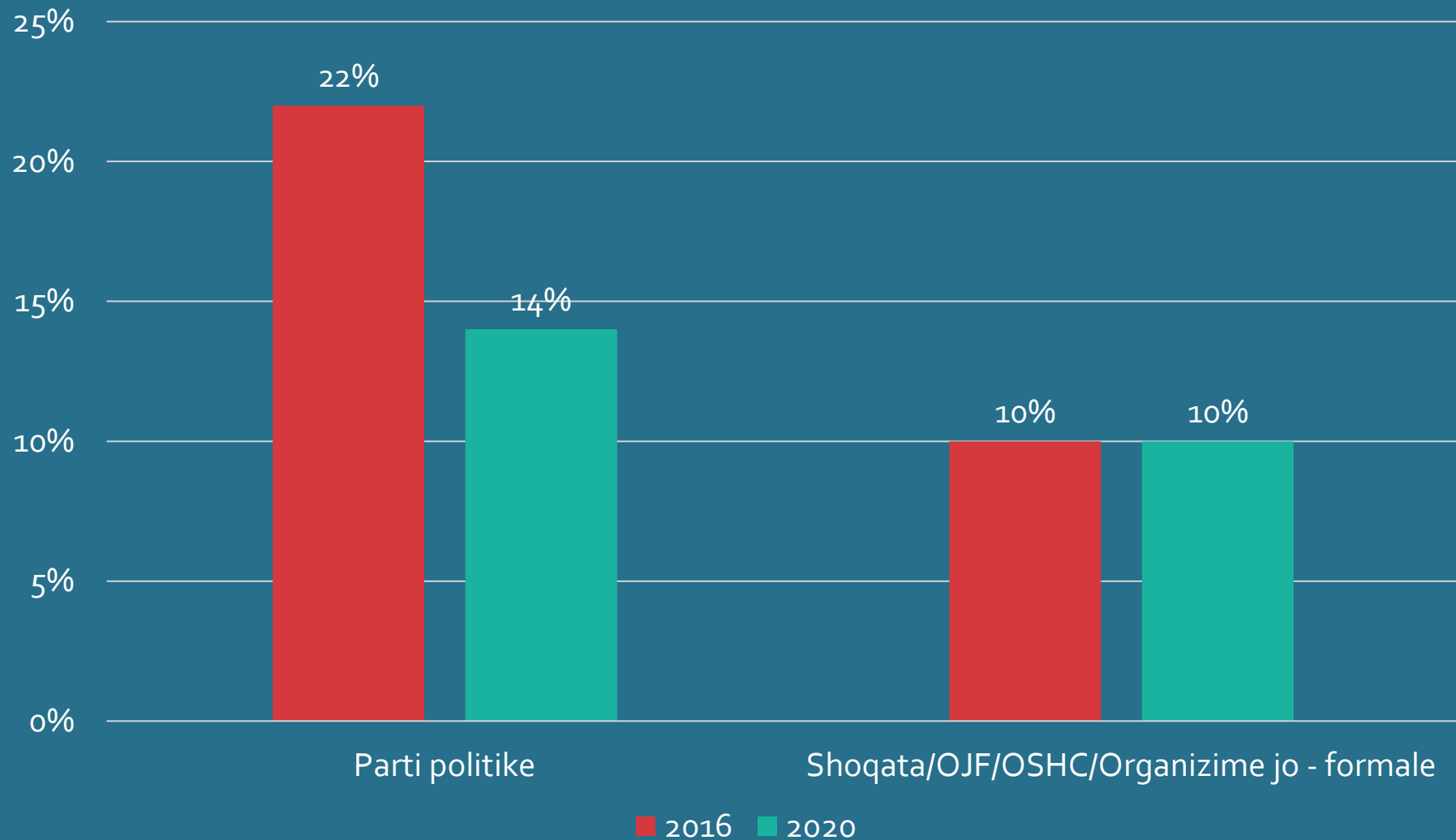
Indikator kyç

Angazhimi dhe pjesëmarrja

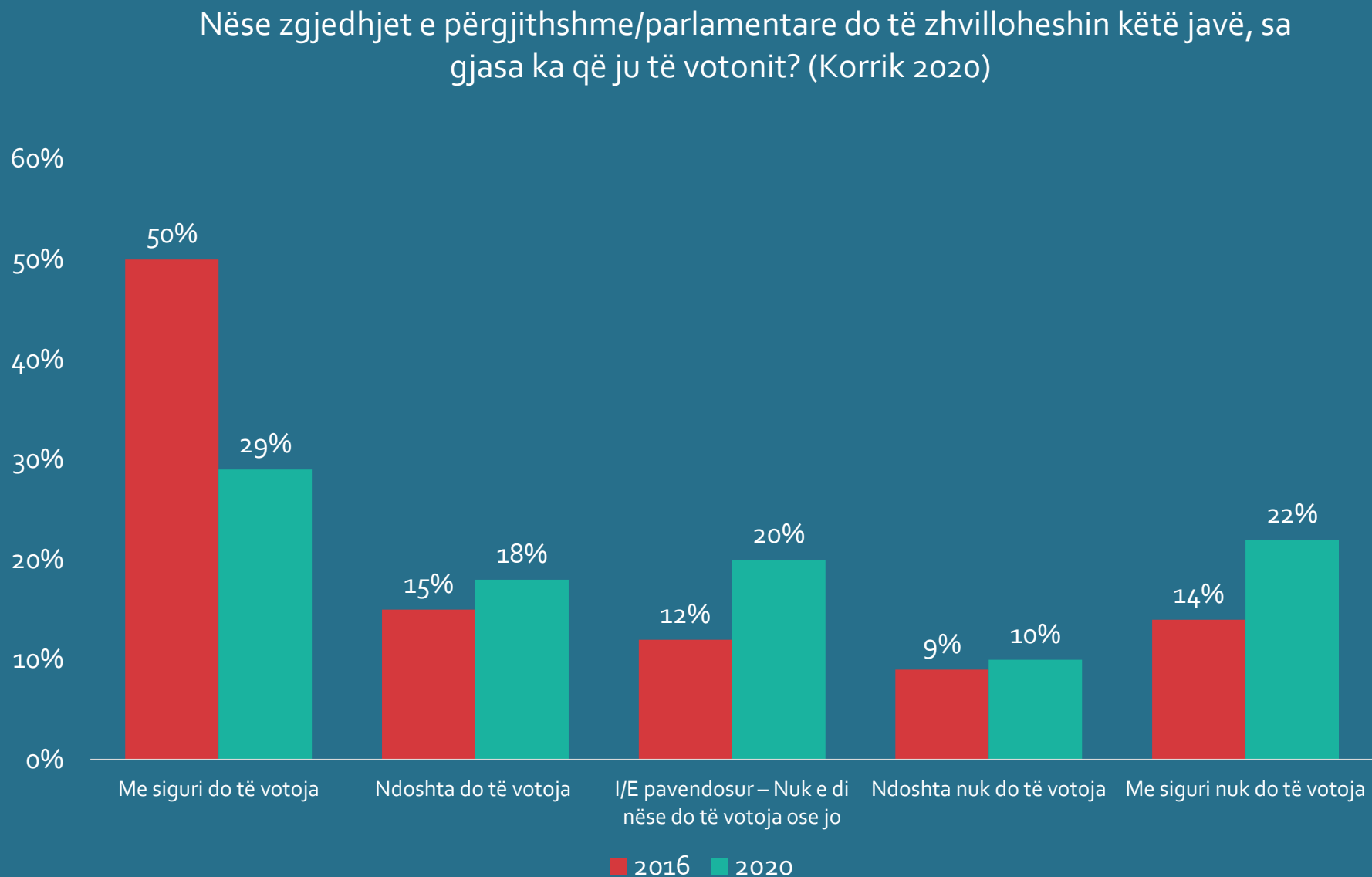
- Qytetarët shohin përtej angazhimit në parti politike për të ndikuar vendimmarrjen e qeverisë, si p.sh. nëpërmjet angazhimit me OSHC
- Ka një ulje të vazhdueshme në anëtarësimin në parti politike që nga viti 2016. Anëtarësimi në OSHC qëndron i ulët, por i qëndrueshëm krahasuar me vitin 2016.
- Probabiliteti për të votuar ka pësuar një rënie të konsiderueshme nga viti 2016, i ndikuar nga mungesa e besimit tek partitë politike dhe shkëputja e qytetarëve nga përfaqësuesit e zgjedhur.
- Qytetarët e punësuar në sektorin publik janë grupi i vetëm që shprehu një probabilitet të lartë për të votuar.
- Përgjegjësia qytetare është arsyeja kryesore për të votuar. Mungesa e përfaqësimit nga partitë ekzistuese dhe mungesa e besimit se partitë politike do mbajnë premtimet elektorale janë arsyet kryesore për të mos votuar.
- Dhurimi i parave në një parti politike është diçka e paimagjinueshme për shumicën e pjesëmarrësve, të ndikuar nga besimi se partitë politike dhe sistemi politik janë të korruptuar dhe jo – përfaqësues.

Rënie me 12% në anëtarësinë në një parti politike nga viti 2016

Anëtarësimi në parti politike dhe në OSHC: Krahasim

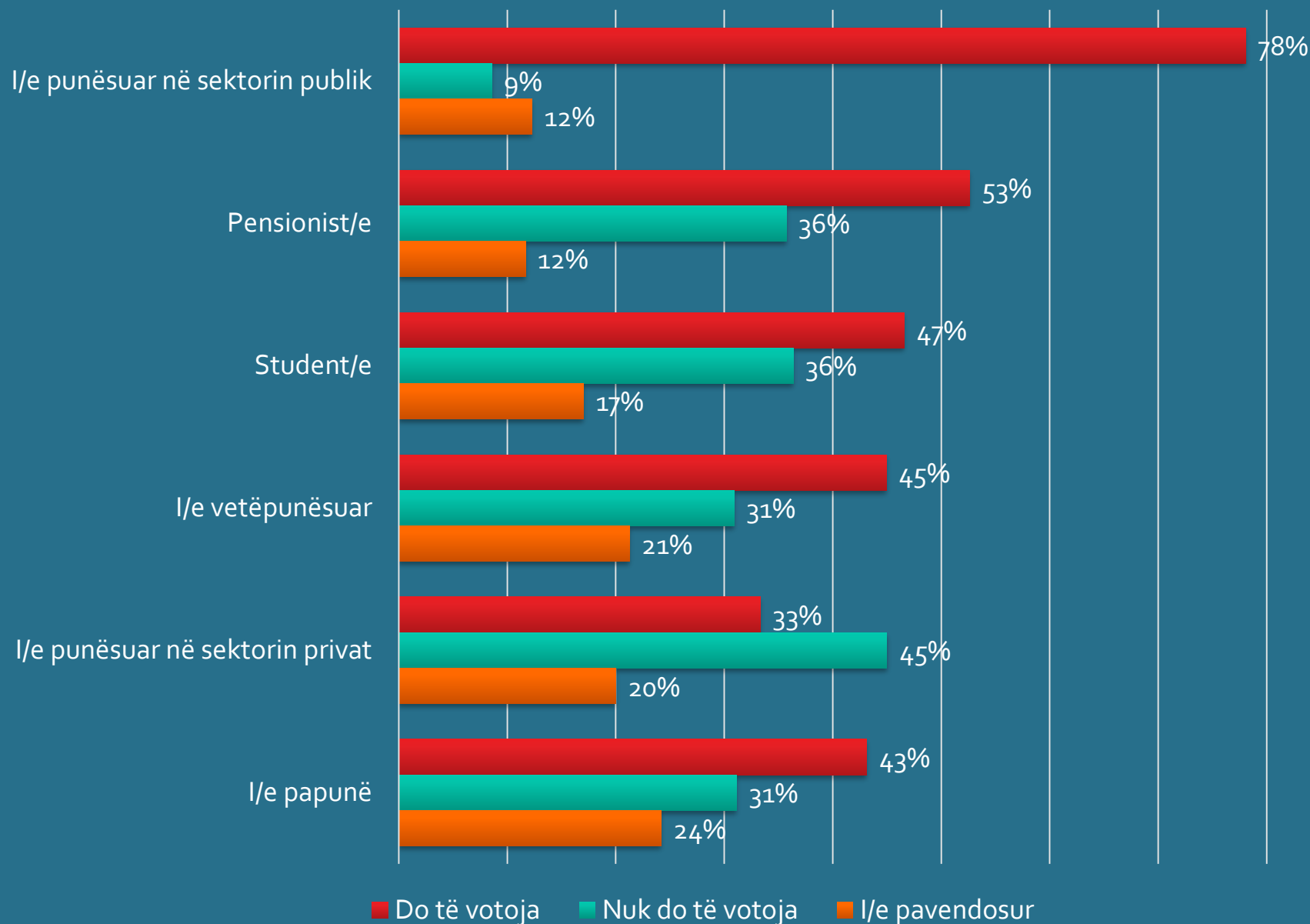

Probabiliteti për të votuar 2020 vs. 2016

Probabiliteti për të votuar sipas statusit të punësimit – 2020

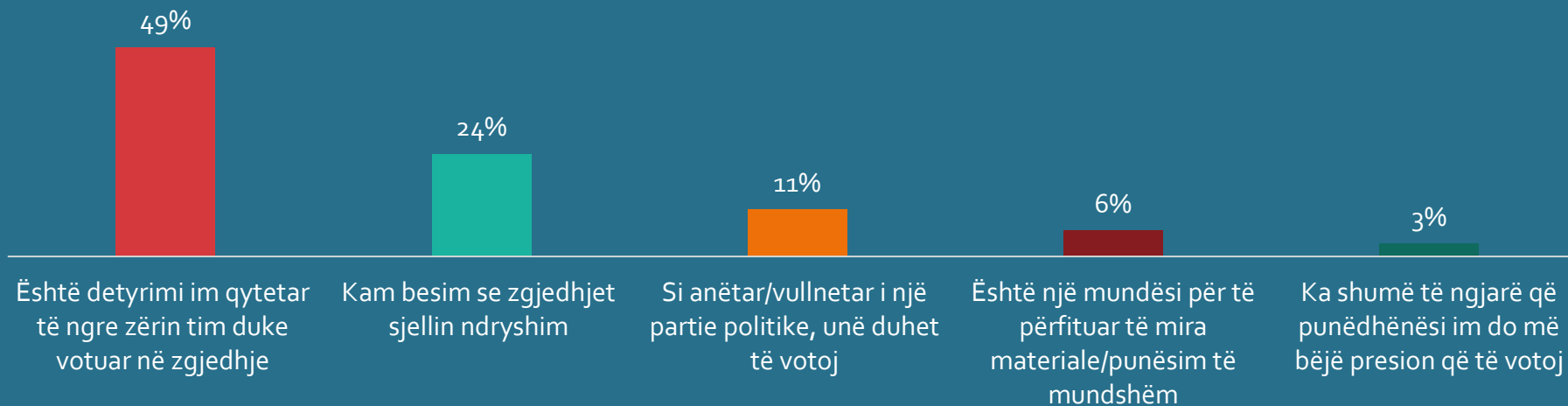
“Do të votoj sepse e konsideroj një detyrim moral dhe një të drejtë kushtetuese. është një mënyrë për të kërkuar llogari nga personi që ke votuar”. Mashkull, 43 vjeç, Durrës

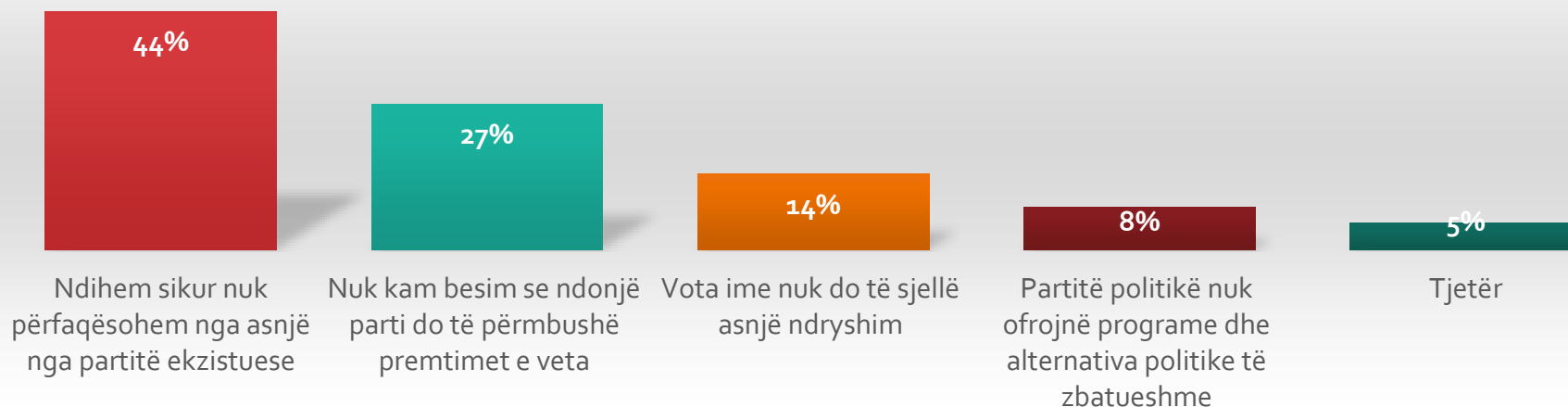
Arsye për të votuar/mos votuar

“ Kam votuar sepse kam besuar se vota ime do të sjellë ndryshim. Besoj se protestat nuk mund të sjellin ndryshim nëse nuk shoqërohen me votimin. Nuk besoj se përfshirja në politikë bëhet vetëm me anë të partive politike. Ka mënyra të tjera për të qenë të përfshirë, si psh me punë vullnetare” E re, 21 vjeçe, Berat

Në rast se do të votonit, cila është arsyeja kryesore?
(892 pjesëmarrës nga 1536)

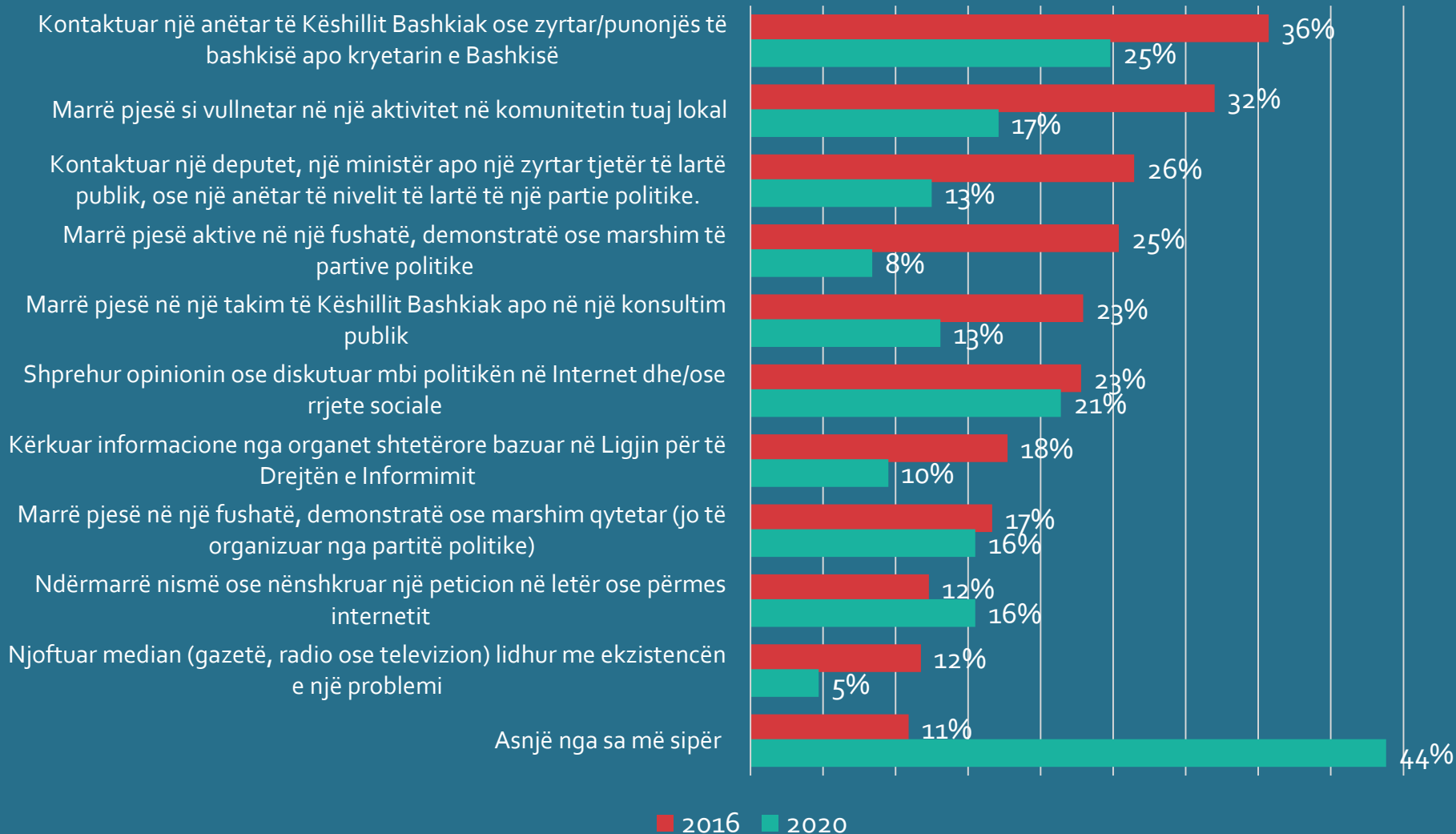
Në rast se nuk do të votonit ose jeni i/e pavendosur, cila është arsyeja kryesore?
(856 pjesëmarrës nga 1536)

Angazhimi qytetar/politik gjatë 12 muajve të fundit

Një rënie e rëndësishme në shumicën e formave të angazhimit nga 2016

A keni kryer ndonjë prej aktiviteteve të mëposhtme gjatë 12 muajve të fundit?
Krahasim 2016 vs. 2020

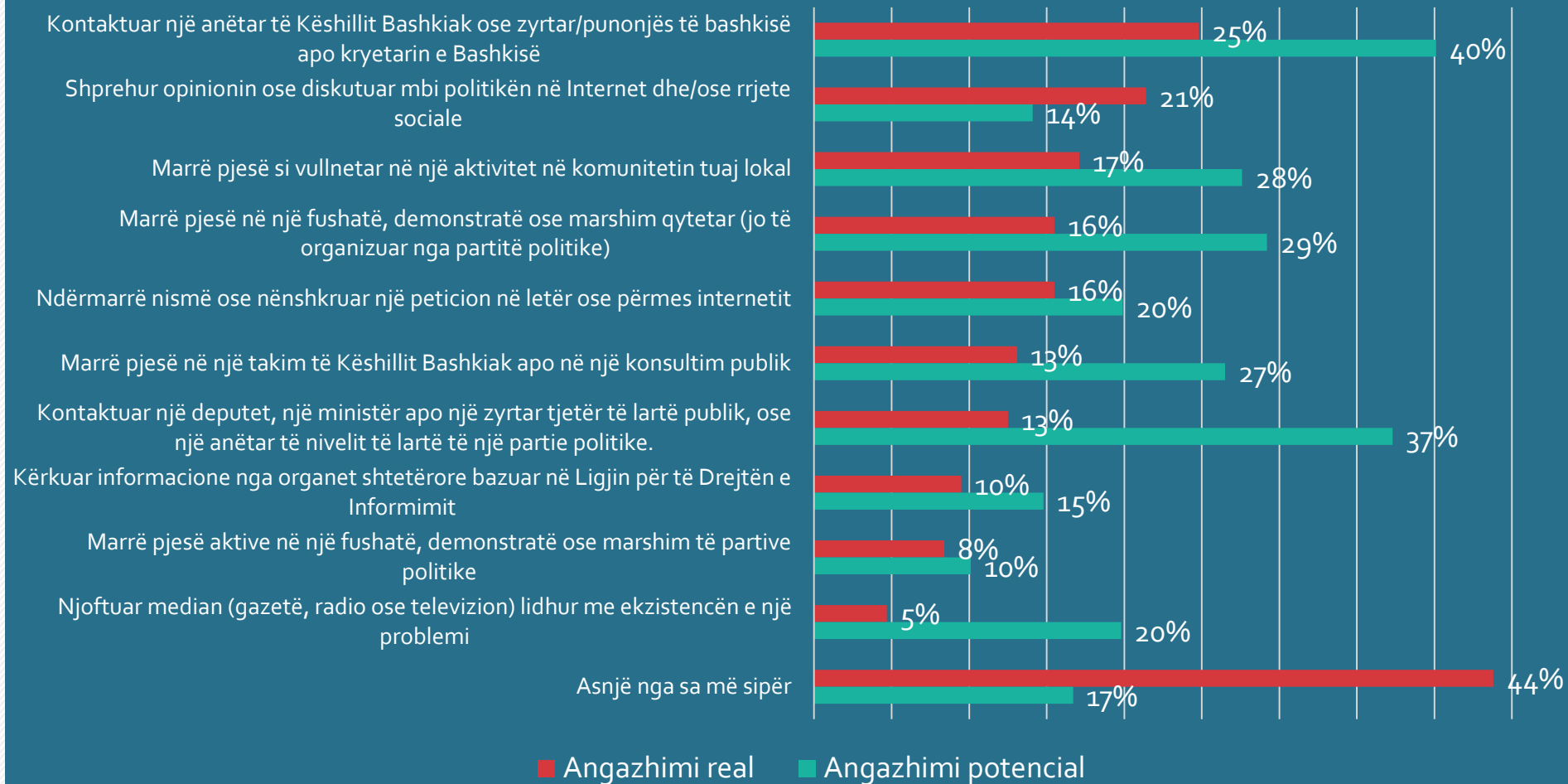

Angazhimi aktual përkundrejt gatishmërisë për t'u angazhuar – 2020

Gjatë 12 muajve të fundit:

A keni kryer ndonjë prej aktiviteteve të mëposhtme?

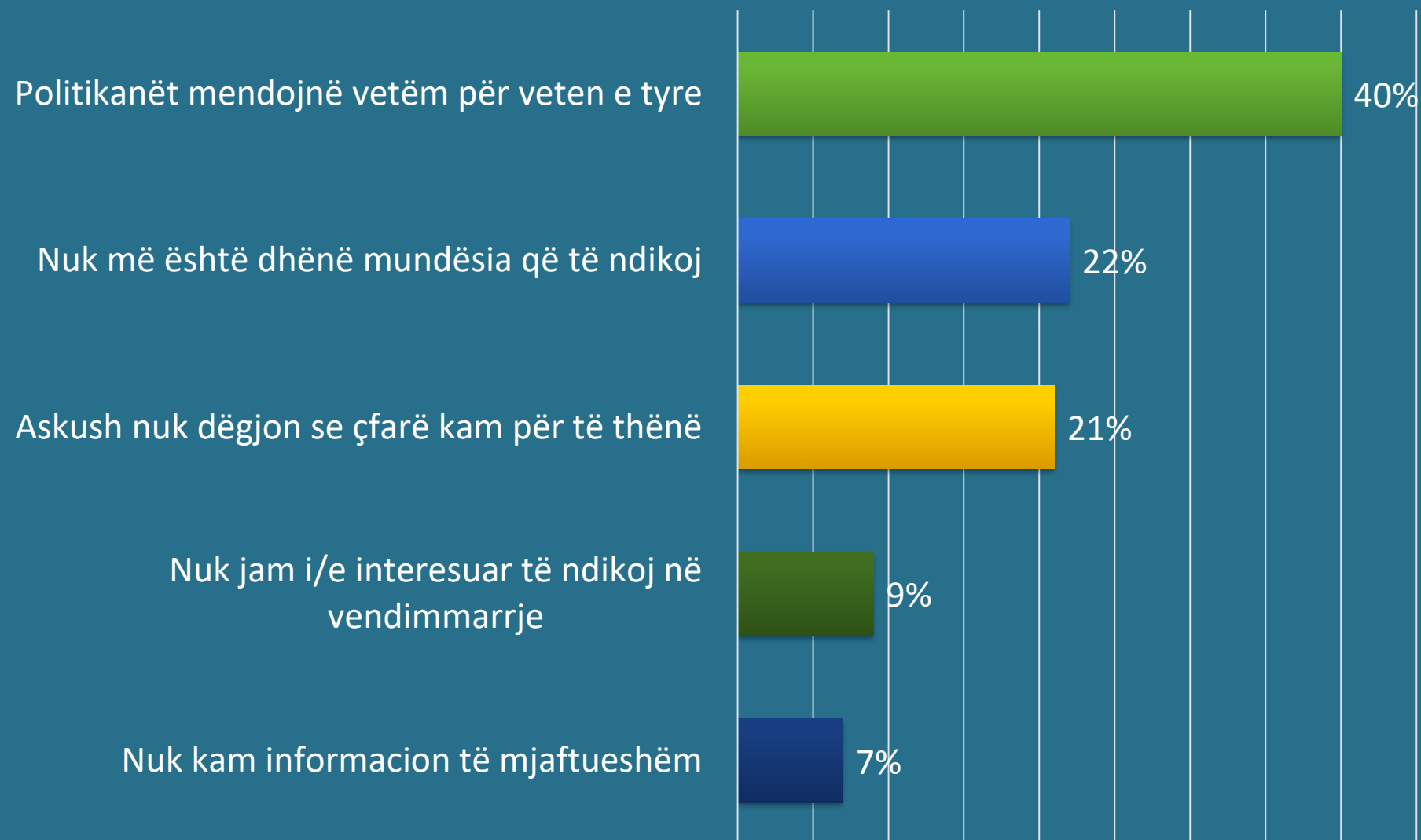
Cilat janë 3 nismat kryesore që do ishit i/e gatshëm/me të realizonit nëse do ju interesonte/shqetësonte një çështje e caktuar?

Arsyet për mungesën e angazhimit

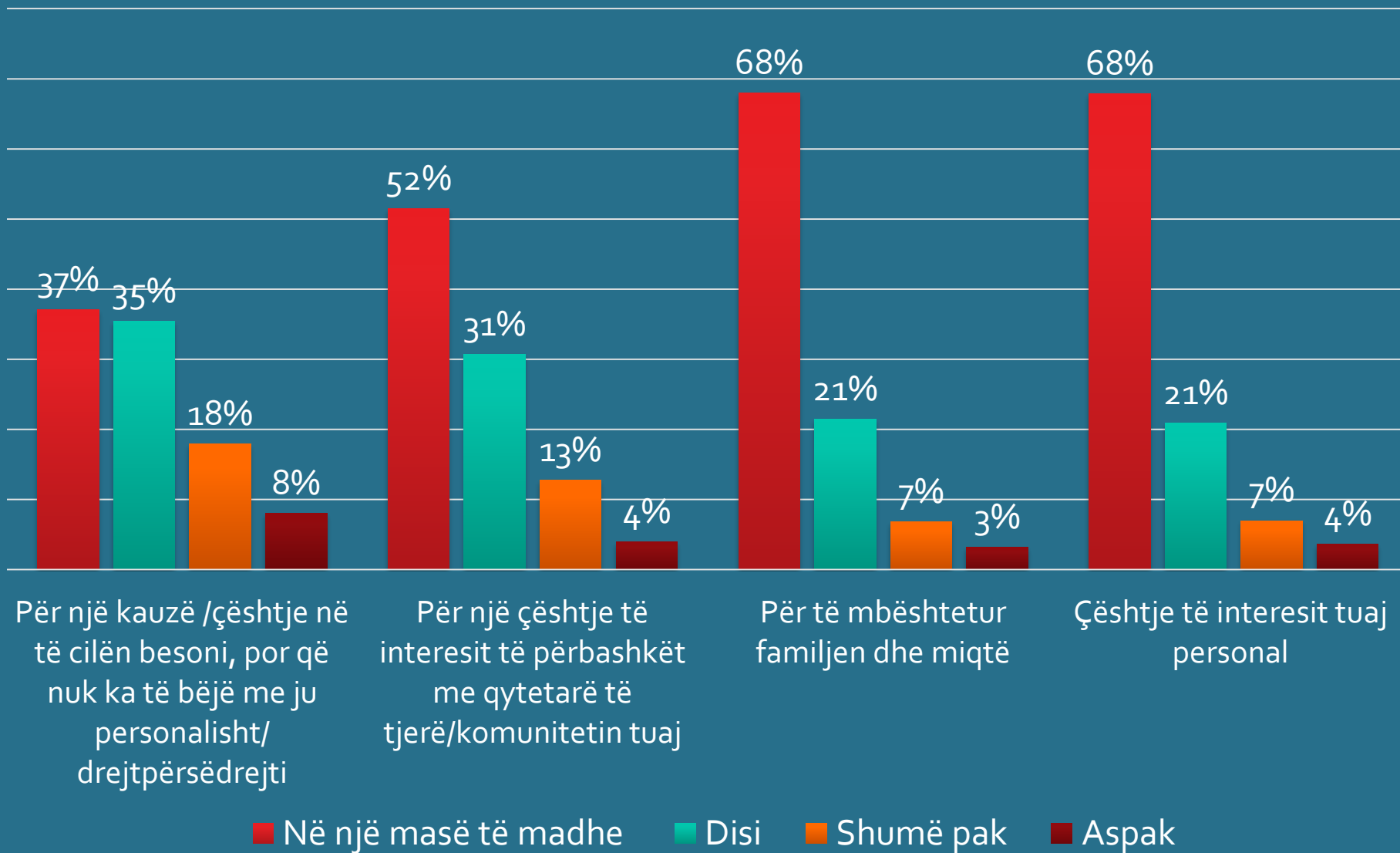
"Ajo që nuk më motivon është se zëri i qytetarëve nuk dëgjohet fare" Grua, 35 vjeçe, Korçë

Cila është arsyeja kryesore që ju nuk keni marrë pjesë ose nuk keni ndërmarrë ndonjë veprim?

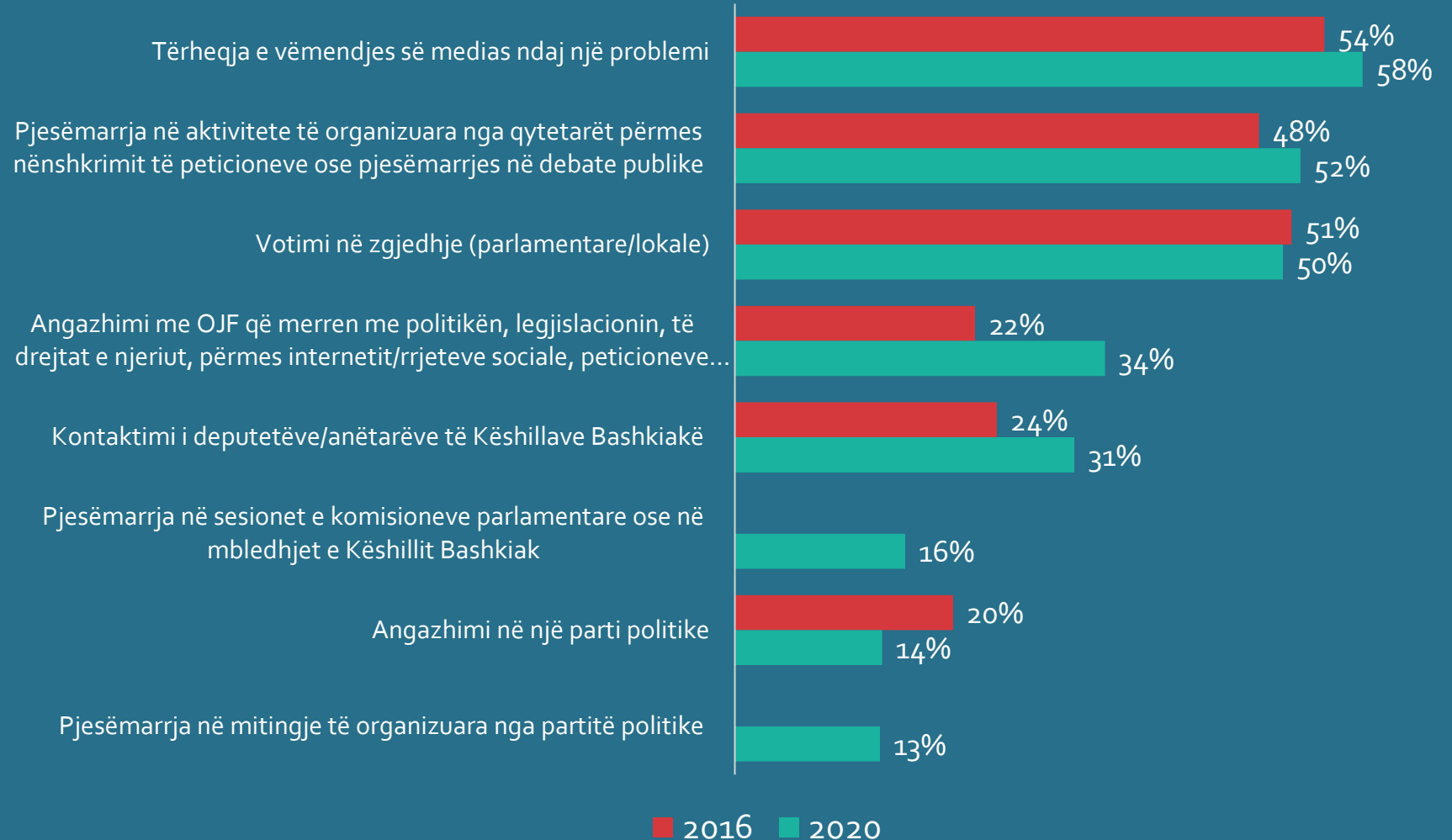
Sa më pak personale arsyeja, aq më e ulët mundësia për t'u angazhuar

Sa do të ishit i/e gatshëm/e të angazhoheshit për:

Krahasuar me 2016, shqiptarët ka më shumë gjasa që të angazhohen në aktivitete të shoqërisë civile nëpërmjet mediave sociale dhe peticioneve online dhe më pak gjasa të anëtarësohen në një parti politike.

Cili nga aktivitetet e mëposhtme besoni se mund të kontribuojë në ndryshimin e gjendjes/situatës me të cilën jeni të pakënaqur në nivel lokal ose kombëtar?

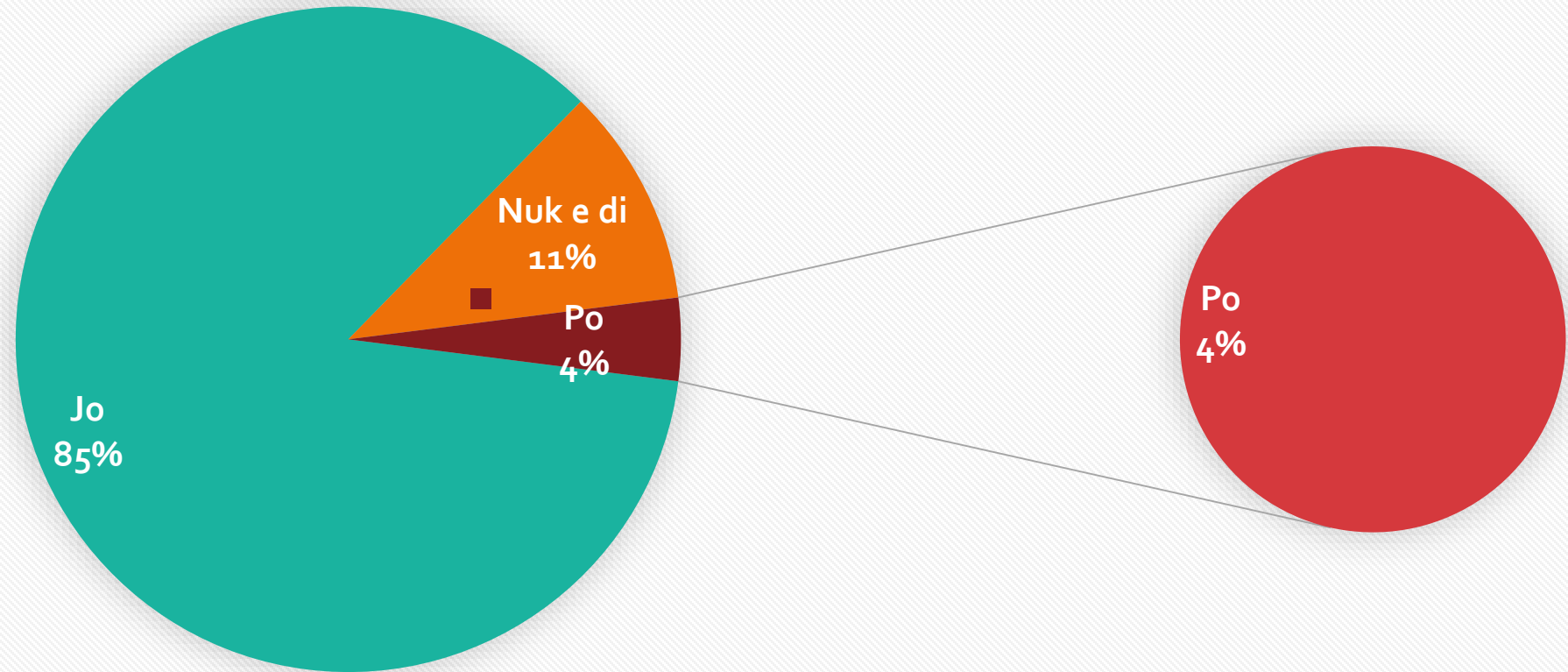
A do të dhuronit para për një parti politike në Shqipëri?

Dhurimi i parave tek partitë politike

*"Partitë politike
shpenzojnë paratë për të
blerë votat"*

Burrë, 45 vjeç, Dibër

*"Financimi i partive politike
lidhet direkt me
korrupsionin në praktikën e
biznesit. Bizneset që
dhurojnë para kanë lidhje
me partitë politike dhe e
bëjnë këtë që të përfitojnë
tendera publike"* –l ri, 25
vjeç, Tiranë

■ Po ■ Jo ■ Nuk e di

Efikasiteti dhe kënaqshmëria

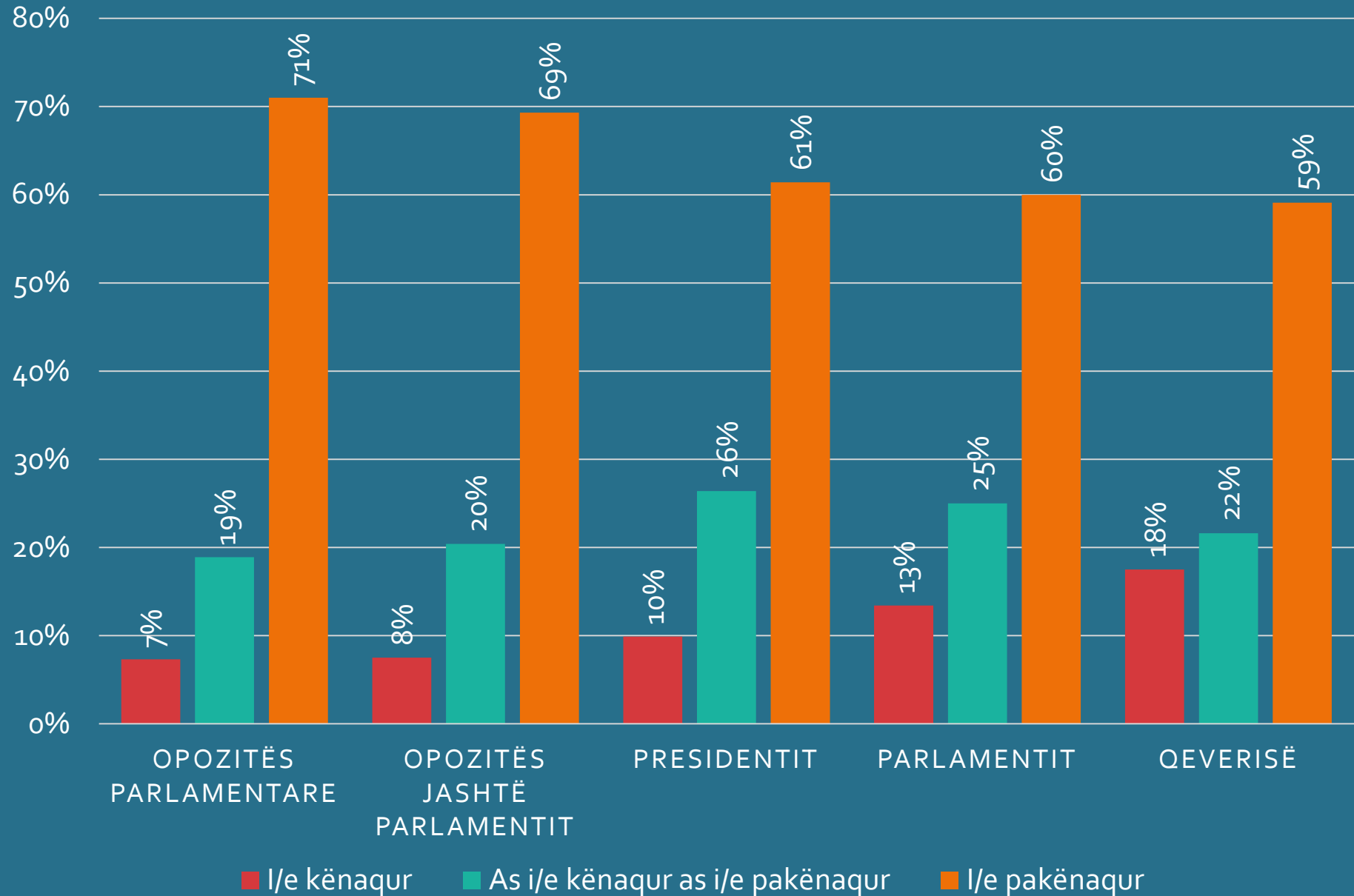
Indikator kyç

Efikasiteti dhe kënaqshmëria

- Gjashtëdhjetë deri në shtatëdhjetë përqind e shqiptarëve janë të pakënaqur me performancën e shtetit dhe të strukturave politike.
- Qytetarët ndjejnë se kanë pak më shumë ndikim në vendimmarrjen në nivel lokal se sa në nivel kombëtar.
- Marrëveshja për Reformën Zgjedhore e qershorit 2020 shihet më shumë si një masë për të mbrojtur partitë politike sesa si një reformë që adreson interesin publik.

Kënaqshmëria me qeverisjen

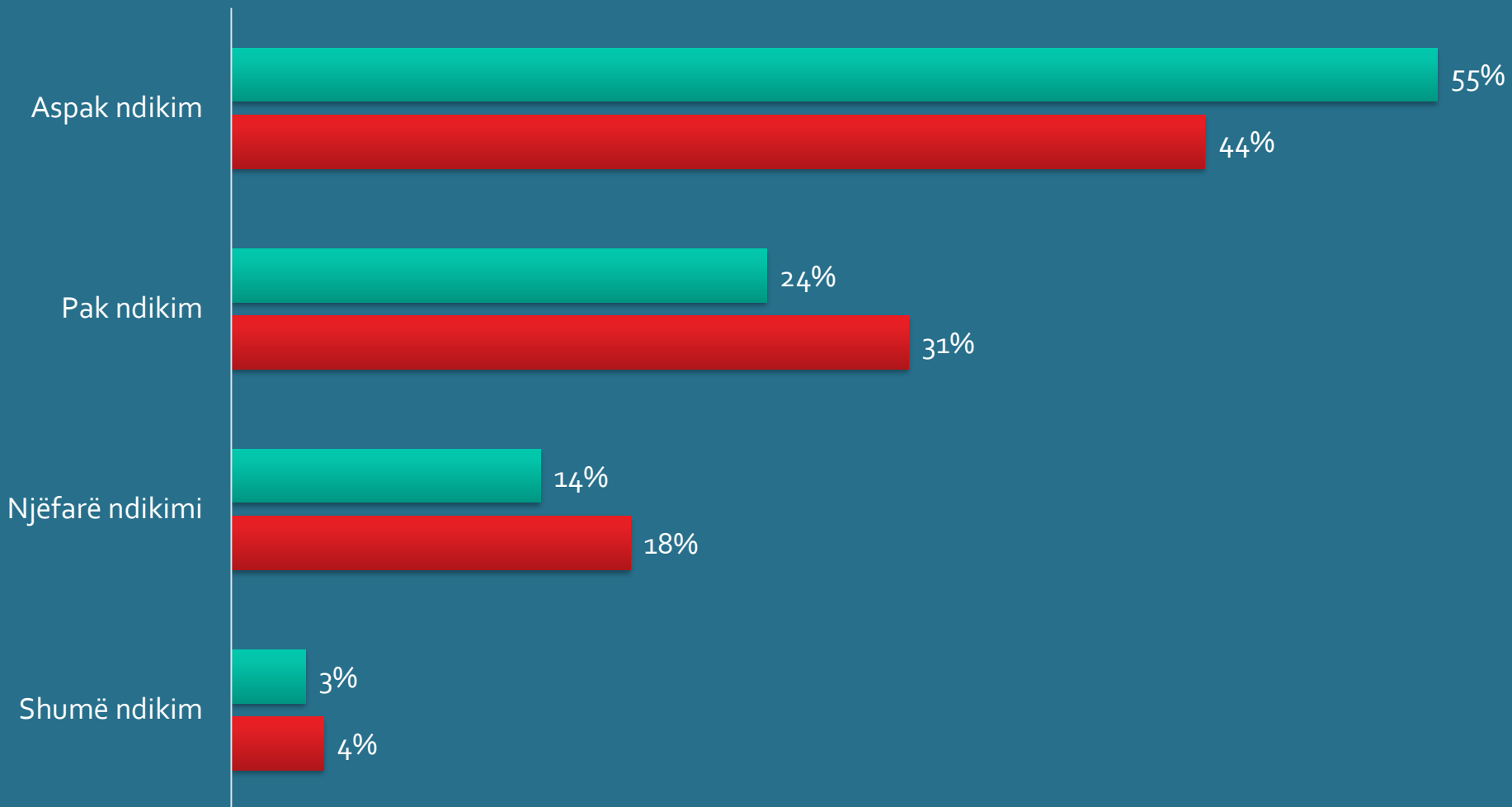
SA TË KËNAQUR JENI ME PUNËN AKTUALE TË:

Ndikimi i perceptuar në vendimmarrjen në nivel vendor dhe kombëtar

Sa mendoni se ju personalisht mund të ndikoni mbi vendimmarrjen në:

- Qeverisjen qendrore (qeveria dhe/ose parlamenti)
- Qeverisjen lokale në zonën tuaj (p.sh. vendimet e këshillit bashkiak)

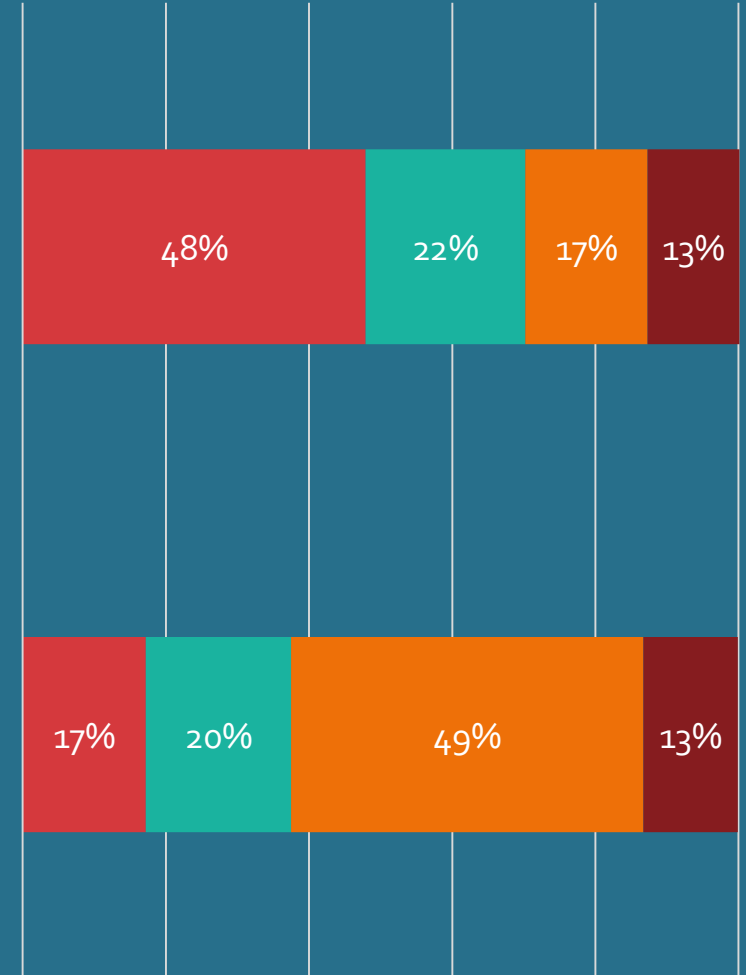
Vlerësimi i Reformës Zgjedhore të 5 qershorit

Të rinjtë (18-30 vjeç) ishin më pak të prirur për të qenë dakord me pohimin se “Marrëveshja e 5 qershorit” përfaqëson interesin e qytetarëve dhe më shumë të prirur për të thënë se përfaqëson interesin e partive politike

Më 5 qershor 2020, partitë politike arritën një marrëveshje për të përfunduar reformën zgjedhore. Sa dakord jeni me daklaratat e meposhtme lidhur me marreveshjen e arritur?

Marrëveshja pasqyron vetëm interesat e partive politike

Marrëveshja është bërë në interesin më të mirë të qytetarëve shqiptarë

 Dakord As dakord as jo dakord Jo dakord Nuk e di

Parlamenti dhe përfaqësuesit e zgjedhur

Institute for Democracy and Mediation
Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim

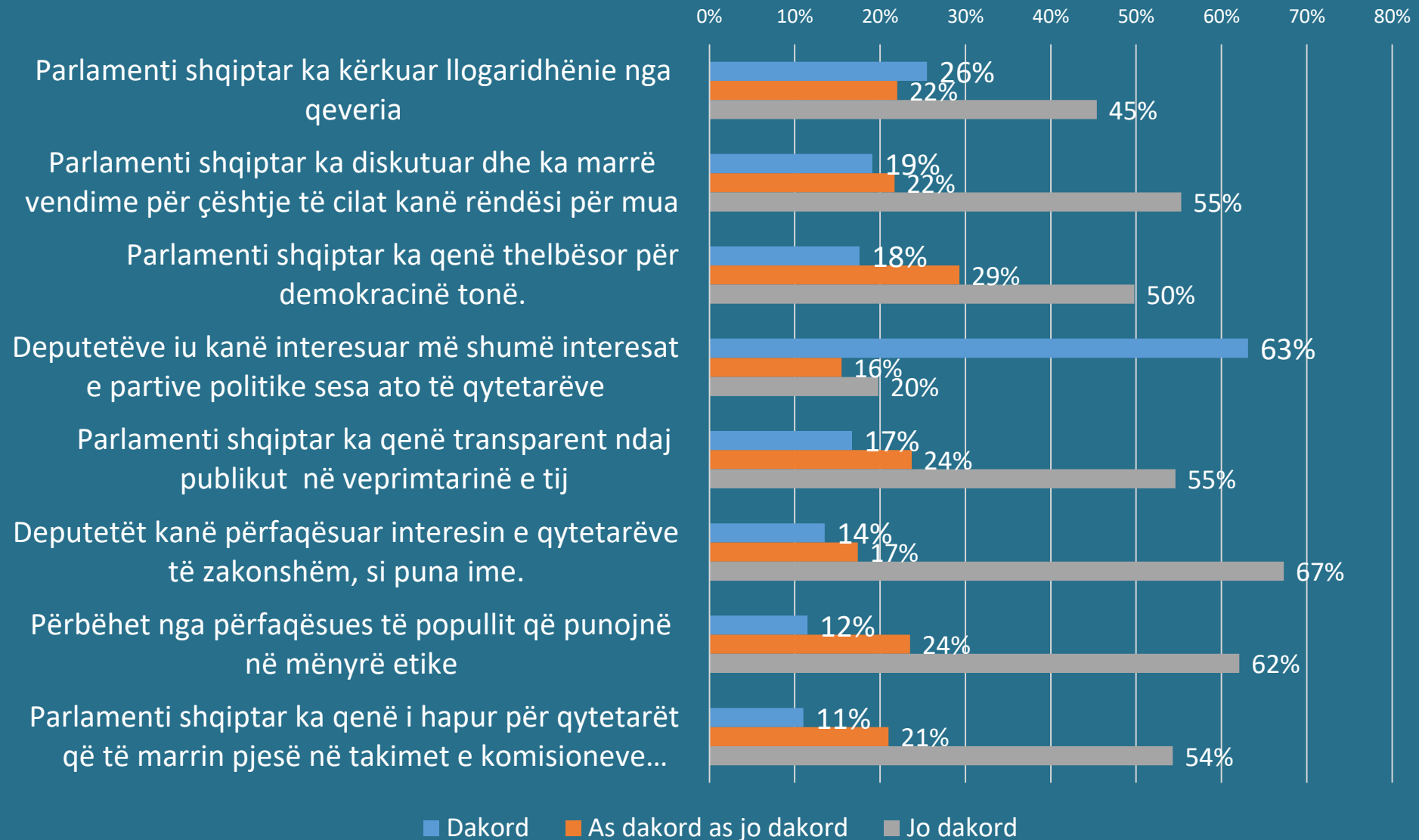
Parlamenti dhe deputetët e zgjedhur

- Qytetarët janë shumë kritikë ndaj punës së parlamentit gjatë 12 muajve të fundit. Tetëmbëdhjetë (18) përqind prej tyre e konsiderojnë parlamentin si “thelbësor për demokracinë tonë” në 2020 – një ulje prej 35% krahasuar me 2016.
- Qytetarët janë më të dyzuar në lidhje me performancën e parlamentit gjatë pandemisë së Covid – 19.
- Deputetët perceptohet se u intereson më shumë partia politike që përfaqësojnë se sa zgjedhësit e tyre.
- Shqiptarët duan që përfaqësuesit e tyre të zgjedhur të jenë të arsimuar, të kenë më shumë lidhje me zgjedhësit, të jenë të pavarur dhe të ndershëm.
- Mundësia për të votuar direkt kandidatët për deputetë shihet si një nga mënyrat më efektive për të forcuar mekanizmin e llogaridhënies.

Perceptime për Parlamentin shqiptar (12 muajt e fundit)

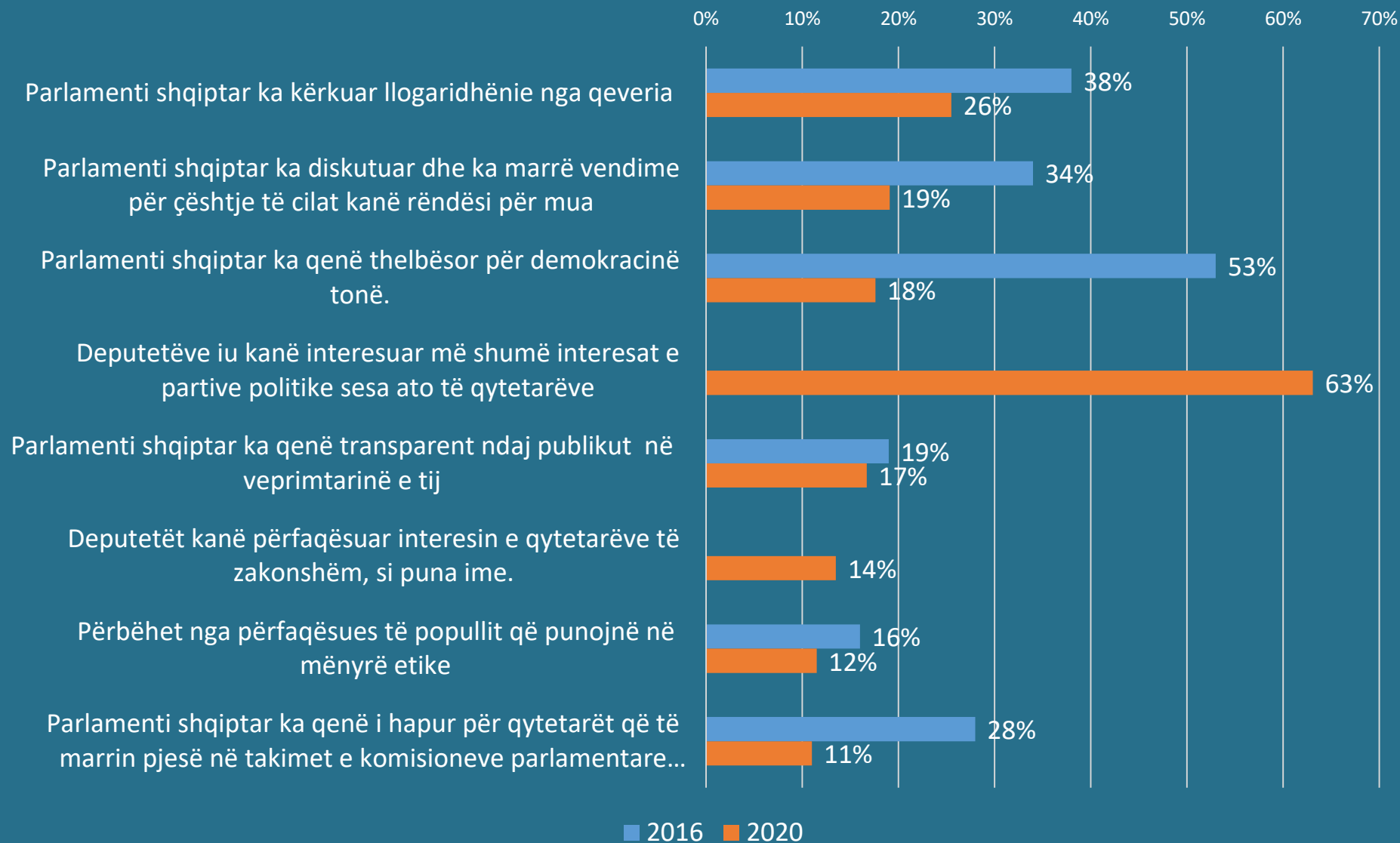
“Në lidhje me parlamentin, mënyra se si deputetët identifikohen, zgjidhen dhe sillen nuk është etike. Nuk mund të flasim fare për integritet. Vetëm njerëzit e pasur dhe ata që kanë marrëdhënie interesi me politikanët zgjidhen. Nuk është e shpeshtë të shohësh politikanë me integritet të përfshihen në parlament dhe në promovojnë vlerat e tyre” Grua, 35 vjeçe, Korçë

Sa dakord jeni me pohimet e mëposhtme 12 muajt e fundit

Perceptime për parlamentin shqiptar (përqindje të "jam dakord") 2020 vs. 2016

Sa dakord jeni me pohimet e mëposhtme 12 muajt e fundit

Performanca e parlamentit gjatë Covid – 19

Tridhjetë e tre (33) përqind e qytetarëve besojnë se parlamenti ishte transparent gjatë pandemisë, ndërsa vetëm shtatëmbëdhjetë përqind (17%) mendojnë njësoj për kohën normale

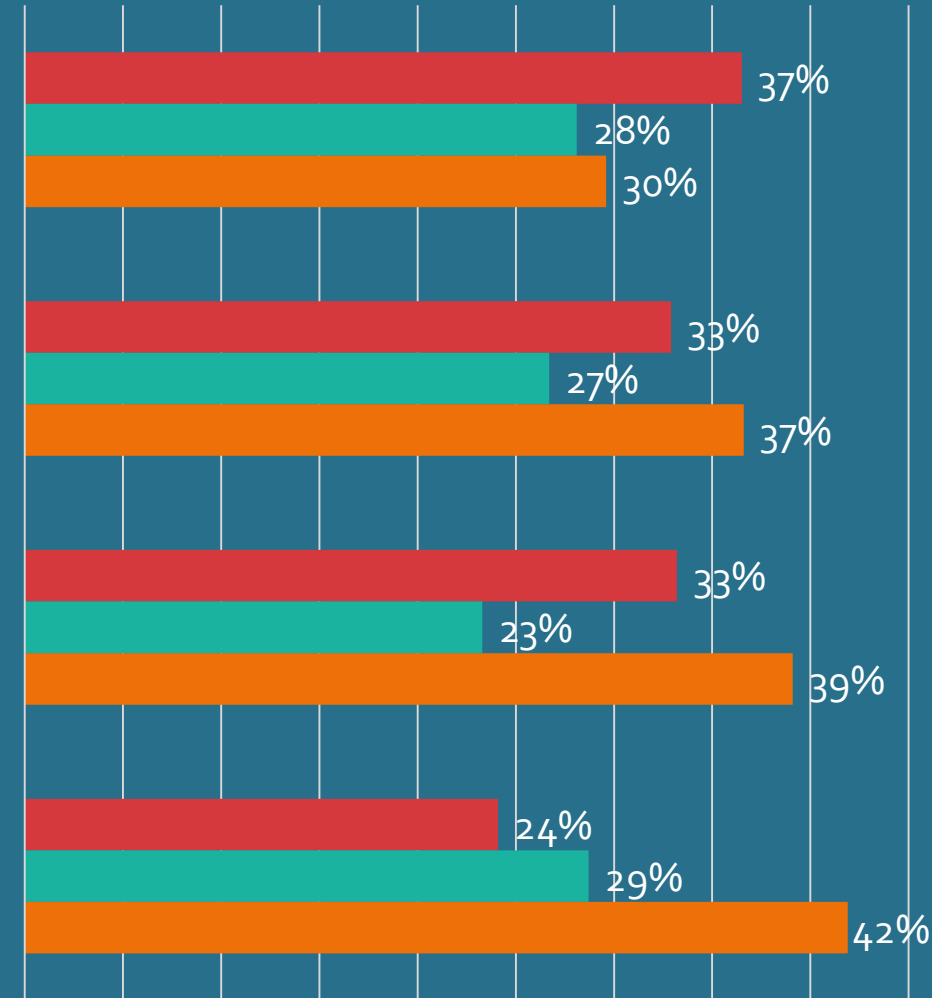
Sa dakord jeni me pohimet e mëposhtme lidhur me rolin e Parlamentit gjatë situatës së COVID – 19?

Reagimi i Parlamentit për të vazhduar veprimtarinë e tij online dhe për të marrë vendime ishte i shpejtë dhe në kohën e duhur

Ishte transparent në vendimet që ka marrë

Ka kontrolluar me kujdes veprimtarinë e qeverisë

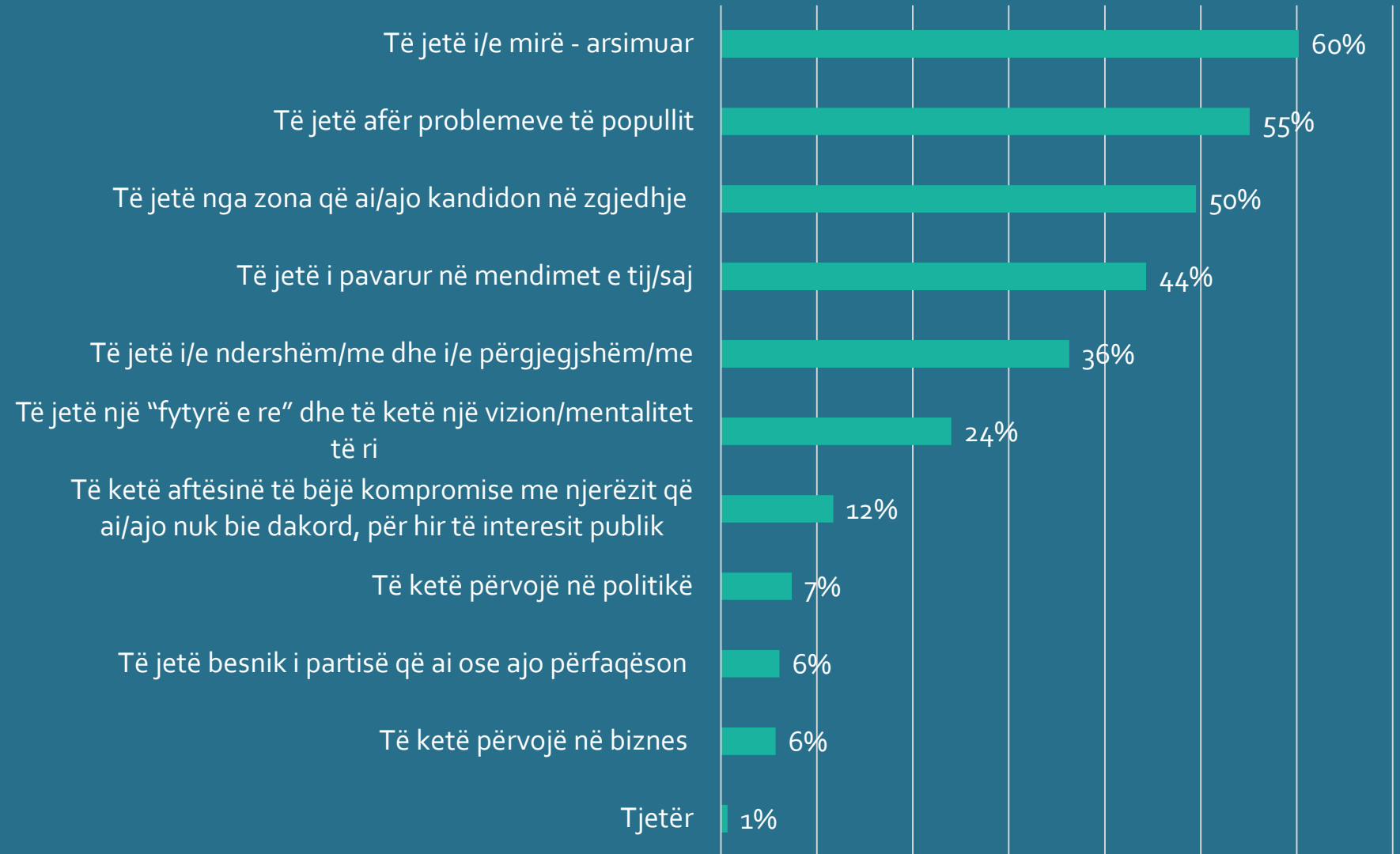
E ka bërë më të lehtë për mua që të marr informacion mbi veprimtarinë parlamentare

■ Dakord ■ As dakord as jo dakord ■ Jo dakord

Cilësitë më të dëshiruara të deputetëve

Cilat janë 3 cilësitë më të rëndësishme që mendoni se duhet të ketë një deputet?

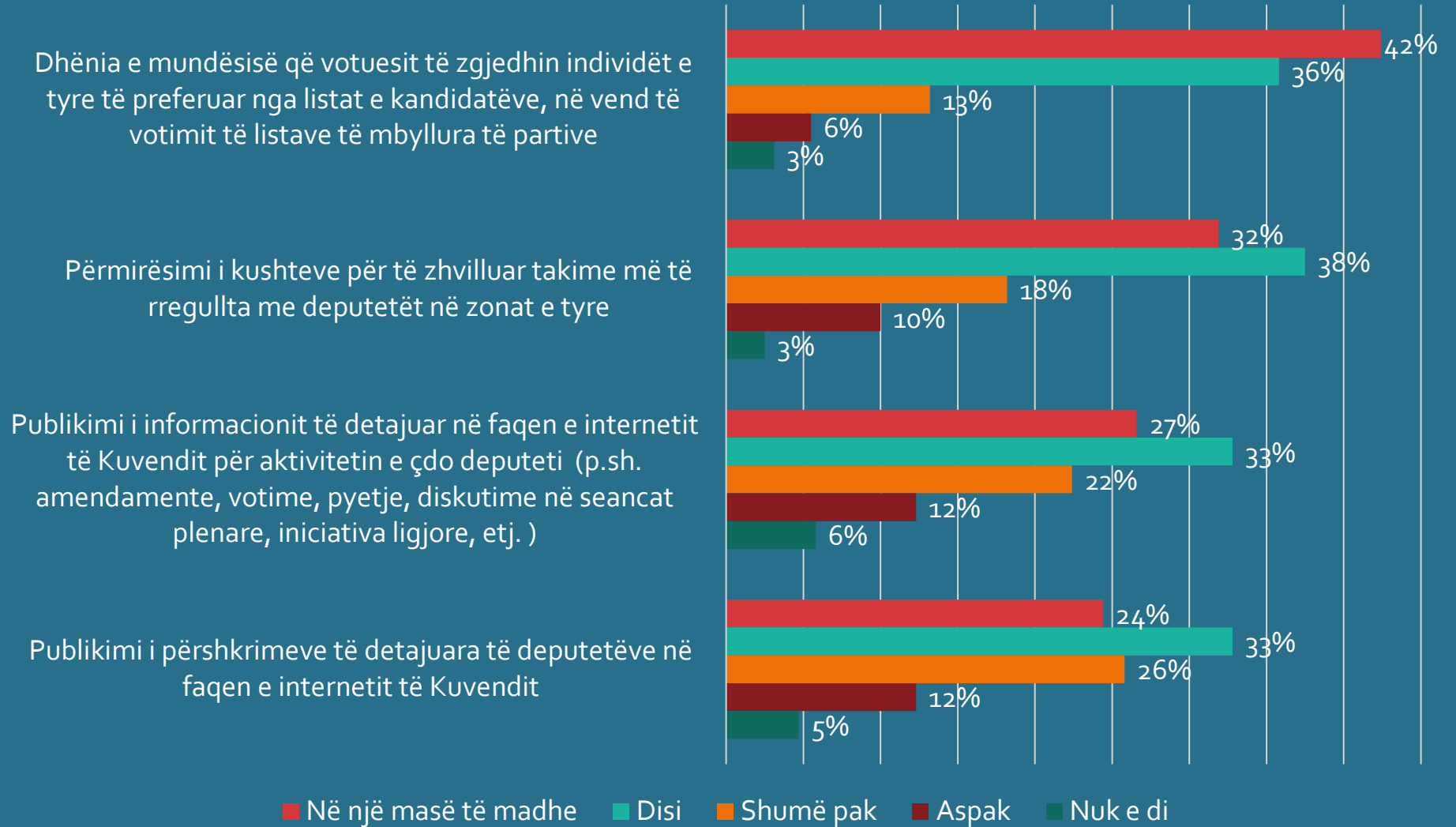

Mekanizma për të rritur llogaridhënien dhe cilësinë e profilit të deputetëve

- Votimi i kandidatëve individë për deputetë, sesa i listave të mbyllura të partive, shihet si mekanizmi më efektiv për të përmirësuar llogaridhënien dhe cilësinë e profilit të deputetëve të zgjedhur.
- Të rinjtë janë veçanërisht rezistentë ndaj kontrollit nga ana e strukturave të partisë të zgjedhjes së kandidatëve për listat elektorale si dhe të renditjes së tyre në lista.
- Qytetarët kanë mungesë të informacionit të mjaftueshëm për aksesin në parlament dhe të mundësisë së pjesëmarrjes në sesionet parlamentare/e komisioneve parlamentare
- Pjesëmarrësit preferojnë të takojnë deputetët në takime publike sesa në zyrat e partisë ose në parlament.

Rritja e llogaridhënies së deputetëve

Sipas mendimit tuaj, sa mund ta rrisin llogaridhënien e deputetëve ndaj publikut propozimet e mëposhtme?

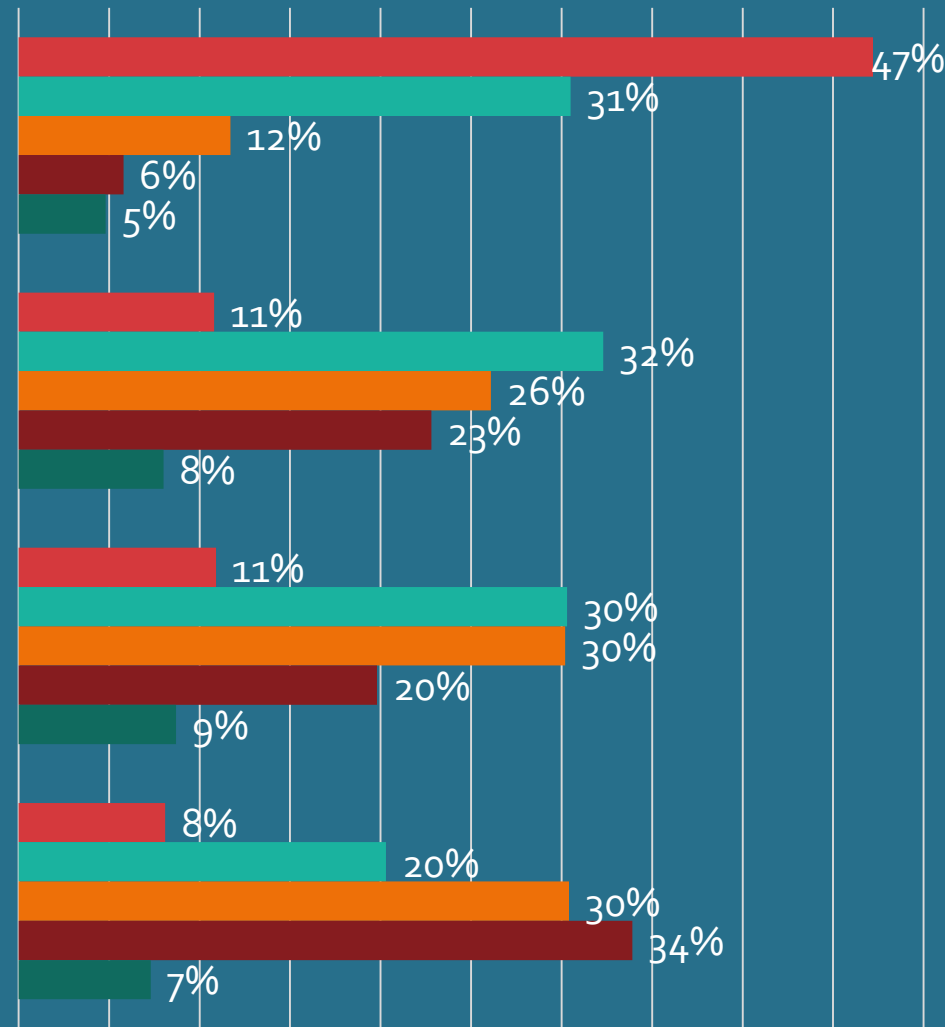

Përmirësimi i cilësisë së profilit të deputetëve

"I shoh listat e hapura si një filtër. E konsideroj një proces të ngushtë, sepse të dyja partitë duhet të rekrutojnë kandidatë të mirë. Njerëzit janë të lodhur dhe është akoma më e vështirë për të afruar elektoratin gri" Burrë, 45 vjeç, Dibra

Sipas mendimit tuaj, a do ta përmirësonin cilësinë e profilit të deputetëve propozimet e mëposhtme?

Deputetet zgjidhen drejtpërdrejt nga qytetarët në bazë të numrit të votave që marrin dhe jo sipas renditjes në listë)

■ Në një masë të madhe ■ Disi ■ Shumë pak ■ Aspak ■ Nuk e di

Faleminderit!